

**PRAKTIJK – EN EVALUATIERAPPORT
HULPPROGRAMMA'S
CRISISJEUGDHULP IJH VLAANDEREN
01-07-2008 TOT 31-12-2008**

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	2
1. Algemene conclusies en beleidsaanbevelingen	3
1.1 Regionale implementatie	3
1.2 Samenstelling van de hulpprogramma's	3
1.3 Het hulpprogramma realiseren	4
1.4 "Crisishulp garanderen", een doelstelling. Enkele cijfers.	4
1.5 Voorkomen van meer ingrijpende hulp	4
1.6 Crisishulp positioneren binnen het geheel van de jeugdhulp	5
1.7 Vorming en intervisie	5
1.8 Sectorale engagementen	5
1.9 Het registratie-instrument	5
1.10 BELEIDSAANBEVELINGEN	6
2. Specifieke aanbevelingen van de regio's	7
3. Opvolging beleidsbeslissingen MC 15-09-08	9
3.1 Operationalisering van de hulpprogramma's	9
3.2 Doelstellingen van de hulpprogramma's	11
3.3 Het registratie-instrument	11
3.4 Communicatie	12
4. Geografisch overzicht netwerken crisisjeugdhulp	13
5. Samenstelling van de hulpprogramma's cj in Vlaanderen	14
5.1 Meldpunt	14
5.2 Crisisinterventie	15
5.3 Crisisbegeleiding	15
5.4 Crisisopvang	15
5.5 Rol CLB	16
5.6 Rol CGG	16
6. Evaluatie van de operationele netwerken CJ	17
6.1 Crisishulp garanderen voor alle minderjarigen	17
6.2 Voorkomen van meer ingrijpende hulp	22
6.3 Het hulpprogramma realiseren	23
6.4 De toegang tot het netwerk sensibiliseren	25
6.5 Crisishulp positioneren binnen het geheel van de jeugdhulp	25
6.6 Afspraken maken over het omgaan met situaties waarin hulp maatschappelijk noodzakelijk wordt geacht	26
7. Het registratieinstrument	27
Netwerkbezetting	27
Aanmeldingsregistratie	27
8. Bevindingen sectorale administraties	28
8.1 Bijdrage Kind en Gezin	28
8.2 Bijdrage van de Administratie Ondersteuningsbeleid, Departement Onderwijs en Vorming ...	30
8.3 Bijdrage Verzelfstandigd Agentschap voor Personen met een Handicap	30
8.4 Bijdrage Afdeling Welzijn en Samenleving	31
9. Bijlagen	32
9.1 Aangepast positioneringschema: Schematisch overzicht van de samenstelling van de hulpprogramma's	33
9.2 Bijkomende middelen meldpunten crisisjeugdhulpverlening	34
9.3 Schematisch overzicht per regio IJH	35
9.4 Engagements van de CGG in IJH betreffende crisisjeugdhulpverlening	39
9.5 Rol en participatie CLB en CGG	40
9.6 Inzet artikel 17 per hulpprogramma + bezettingsgraad	46
9.7 Nota m.b.t. incentive hulpprogramma crisis West-Vlaanderen	48

1. ALGEMENE CONCLUSIES EN BELEIDSAANBEVELINGEN

In tegenstelling tot het eerste rapport vangt deze versie aan met de conclusies en de aanbevelingen. Elk van de onderscheiden conclusies bevat een aanzet tot aanbeveling en actie. Die aanbevelingen worden in het voorstel van beslissing van het Managementcomité hernomen.

1.1 Regionale implementatie

Een historisch gebrek aan samenwerking tussen de twee arrondissementen en een structureel gebrek aan aanbod worden aangegeven als belangrijkste redenen voor moeilijkheden in opstart van de hulpprogramma's van Vlaams-Brabant. Een volledig dossier is ondertussen goedgekeurd in het Managementcomité en de start voor Vlaams-Brabant is voorzien voor mei 2009.

Het hulpprogramma Mechelen is tijdelijk opgeschort vanaf juli 2008 maar is ondertussen opnieuw actief. Het hulpprogramma Waas en Dender van Oost-Vlaanderen zal opstarten begin 2009. De Brusselse context zorgt voor samenwerkingsproblemen in het hoofdstedelijk gewest.

In algemene zin mag geconcludeerd worden dat er met uitzondering van Vlaams Brabant en + 12 jarigen in Brussel in heel Vlaanderen een aanbod van crisisjeugdhulp is.

1.2 Samenstelling van de hulpprogramma's

- o De voorziene verdubbeling van bijkomende Vlaamse middelen (krachtlijnen + convenant) voor de meldpunten is gerealiseerd. **Aangezien overal bijkomende middelen worden voorzien (hetzij door de betrokken voorzieningen, hetzij door provinciale middelen), blijkt de huidige en beperkte toevoeging van Vlaamse middelen noodzakelijk maar toch nog onvoldoende om in alle hulpprogramma's een meldpunt te organiseren. Alle regio's en betrokken voorzieningen delen de bezorgdheid naar continuering van deze extra middelen na 2009.**
- o Qua samenstelling van de hulpprogramma's worden geen noemenswaardige problemen gemeld met betrekking tot opvang en begeleiding. Hoewel de buffercapaciteit niet overal gerealiseerd wordt, blijken alle vragen afgedekt. Met betrekking tot crisisinterventie worden door een aantal regio's tekorten gemeld. Niet alle hulpprogramma's kunnen over een dienst Crisis hulp aan Huis (CaH) beschikken. Crisisinterventie wordt, naast CaH, aangeboden door diensten voor Thuisbegeleiding (TBL), Onthaal- Oriëntatie en Observatiecentra (OOOC), Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG), Centra Algemeen Welzijnswerk (CAW) en kinderpsychiatrie (spoedconsult). **Enerzijds geven de rapporten over 2008 aan dat de grootte orde van het vrijgemaakte aanbod voor de buffercapaciteit realistisch is ingeschat. Tegelijkertijd leren we uit een aantal gegevens, onder meer het aantal onbeantwoorde aanmeldingen omwille van niet beschikbaar aanbod, dat er moet verder gezocht worden naar een nog meer effectieve en efficiënte inzet van de buffercapaciteit.**
- o De verhouding 40-40-20 wordt nergens gerespecteerd. Voornamelijk de voorzieningen Verzelfstandigd Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) tonen beperkte en in globa onvoldoende engagementen (analoog aan conclusie eerste helft 2008). Nochtans zou het bijkomende engagement van het VAPH de nodige stabiliteit qua buffercapaciteit in de hulpprogramma's kunnen realiseren. **De vraag blijft aan het VAPH om aan de vraag tot meer inzet tegemoet te komen.**
- o Er is een grote regionale verscheidenheid qua inzet en invulling van de Kinderequipes van de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) aanbod. Er heerst nogal wat discussie over de bepalingen van het convenant, de interpretatieruimte blijkt groot. Tegelijkertijd is nog steeds niet duidelijk hoe de expertise van de CGG het best kan worden benut in de hulpprogramma's. **Meer overleg met de diensten CGG op basis van de beleidsnota CGG in IJH is dus noodzakelijk. Partners voor dit overleg zijn: koepels CGG, administratie zorg en gezondheid en IJH.**
- o Het uitgangspunt van het engagement van Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB) heeft voornamelijk betrekking op de rol van aanmelder. Het engagement naar netwerkoverleg varieert van minder tot meer actieve deelname aan praktijkoverleg of netwerkstuurgroepen. **Meer recente discussies over de precieze aard van die rol, in het kader van de zogenaamde draaischijffunctie van de CLB illustreert het belang van enerzijds deelname van de CLB aan het regionaal netwerkoverleg en van een algemeen standpunt en engagement als aanmelder tussen onderwijs (school) en hulpverlening anderzijds.**

1.3 Het hulpprogramma realiseren

De hulpprogramma's werken voornamelijk op basis van **verzekerd aanbod**. De bezettingspercentages voor **artikel 17-aanbod zijn zeer laag** (overall lager dan 45%). Beïnvloedende factoren zijn onder meer de werking van het meldpunt, de capaciteit van het verzekerd aanbod, het aantal minderjarigen en de grootte van het werkingsgebied. De manier waarop artikel 17 wordt ingezet verschilt bovendien gevoelig tussen de sectoren en tussen voorzieningen binnen eenzelfde sector. Het verzekerd aanbod is noodzakelijk om het hulpprogramma uit te bouwen. Of artikel 17 de juiste methode is om in aanbod te voorzien, is niet duidelijk. Gezien de relatief korte termijn, lijkt het nog te vroeg om hieruit al definitieve conclusies te trekken. **Verder onderzoek gevoerd vanuit IJH in samenwerking met de betrokken sectorale administraties lijkt aangewezen.**

1.4 "Crisishulp garanderen", een doelstelling. Enkele cijfers.

- o **In heel 2008 werden samen 1519 aanmeldingen geregistreerd.** Daarbij werd een daling van het aantal aanmeldingen in de tweede helft ten overstaan van de eerste helft van 2008 vastgesteld. **Van die 1519 bleken er 1112 of 73 % ontvankelijk te zijn.** Dat percentage lag in de tweede helft dan weer hoger dan in de eerste helft.
- o 7% van de aanmeldingen gebeurt tijdens het weekend. 17 % van de aanmeldingen gebeuren 's avonds of 's nachts. Deze cijfers zijn vergelijkbaar met de eerste helft van 2008. Wat in procenten uitgedrukt weinig lijkt is in absolute cijfers toch respectievelijk 106 en 258 concrete aanmeldingen.
- o De politie blijft zoals in de eerste helft van 2008 de grootste aanmelder. Huisartsen en ziekenhuizen blijven de grote afwezige aanmelders. **Hier ligt ongetwijfeld een uitdaging in termen van communicatie over en bekendmaking van dit type hulpaanbod.** Communicatie naar alle betrokkenen bij crisisjeugdhulp blijft een aandachtspunt. Communicatie gebeurt gericht naarmate het hulpprogramma langer werkzaam is.
- o Er zijn geen significante verschillen naar geslacht van aangemelde minderjarigen. Zoals in het vorige rapport blijkt dat de meeste aangemelde minderjarigen tot de leeftijdscategorie 13-17-jarigen behoren. In hulpprogramma's Brussel en Oost-Vlaanderen 0-12 jarigen is er een overgewicht van de aangemelde minderjarigen in leeftijdscategorie 0-12-jarigen. In Oost-Vlaanderen is er een evenredige verdeling van de aangemelde minderjarigen over beide leeftijdscategorieën.
- o Het overgrote deel van de aanmeldingen bij het meldpunt blijkt ontvankelijk. De werking van de meldpunten lijkt bij de aanmelders goed gekend. Binnen het hulpprogramma wordt crisisopvang het vaakst ingezet, crisisbegeleiding wordt weinig gebruikt.
- o Algemeen kan worden gesteld dat het nog te vroeg is om over tendensen in dit verband te spreken. Om te beginnen zijn niet alle hulpprogramma's in 2008 actief geweest. Bovendien beschikken we met deze cijfers slechts over gegevens van één jaar werking.

Vooraleer over te gaan tot conclusies met betrekking tot deze doelstelling van de hulpprogramma's dienen meer cijfers onder meer over de periode 2009 beschikbaar te zijn.

1.5 Voorkomen van meer ingrijpende hulp

Uit de beperkte cijfergegevens kan afgeleid worden dat crisisopvang veel vaker wordt ingezet dan crisisinterventie of crisisbegeleiding. Enige nuancering is echter noodzakelijk. In West-Vlaanderen is de afspraak dat er altijd een begeleiding is bij een opvang (indien niet opgenomen binnen het hulpprogramma wordt begeleiding voorzien door de aanmelder). Bovendien stellen we vast dat aanmelders voornamelijk vragen naar crisisopvang en dat het voor meldpunten een hele opgave is om dergelijke hulpvraag te beantwoorden met een interventie of begeleiding. Of de doelstelling naar voorkomen van meer ingrijpende hulp wordt gehaald is nu niet eenduidig uit te maken. Wel mogen we concluderen dat we vanuit IJH naar meer afstemming tussen de hulpprogramma's moeten streven inzake visie op en verstrekking van (subsidiar in te zetten) crisis hulp. **Het is aangewezen om tot een meer Vlaams afgestemd draaiboek voor de hulpprogramma's te komen. Een opdracht voor het Team Beleidsondersteuning IJH (BOT) om zoals reeds gevraagd in het eerste rapport de basisvisie van het opzet en de concrete uitwerking van de hulpprogramma's crisisjeugdhulp te beschrijven.**

1.6 Crisishulp positioneren binnen het geheel van de jeugdhulp

In verschillende regio's is het proces gestart om te komen tot formele samenwerkingsafspraken tussen netwerken Rechtstreeks Toegankelijke Jeugdhulp (RTJ) en Crisisjeugdhulp (CJ).

In de samenwerking tussen CJ en Niet Rechtstreeks Toegankelijke Jeugdhulp (NRTJ) zijn de meeste regio's nog zoekende. Gaandeweg worden knelpunten duidelijk, onder meer de soms onduidelijke rol van consultants, de status van de bemiddelingscommissie, ...

Het gebrek aan vervolghulp na de hulpprogramma's is een knelpunt in alle regio's. Het is en blijft een knelpunt dat de vloeiende werking van de hulpprogramma's (soms) ernstig hypothekeert. Vanuit het standpunt van de crisisnetwerken is het daarom van belang om in geval van de vaststelling dat een dossier een knelpunt dossier is dat er kan gebruikt gemaakt worden van het nieuwe aanbod inzake knelpunt dossiers binnen IJH.

Met betrekking tot de hier aangehaalde acties en knelpunten wordt het volgende rapport over de periode 2009 de aanzet om tot conclusies over te gaan. Aan de regio's IJH wordt ondertussen gevraagd om, indien mogelijk, zelf bijkomende acties te ondernemen en de knelpunten ter zake duidelijker en gedocumenteerd met cijfers in kaart te brengen.

1.7 Vorming en intervisie

Als vormingsnood wordt naast het huidige aanbod voor medewerkers van de meldpunten en de interventie voornamelijk crisisbegeleiding vermeld. Daarnaast wordt ook de nood aan kennismaking van de diensten en hulpverleners van verschillende diensten met elkaar, praktijkoverleg en casusbespreking vernoemd. Vermelde doelen van de opleiding zijn vaardiger en weerbaarder maken van crisismedewerkers enerzijds en komen tot een meer uniforme aanpak anderzijds.

Het vormingsaanbod van de Interactieacademie wordt niet onverdeeld positief geëvalueerd. De huidige opdracht loopt nog verder tot begin 2010 en moet tegen eind 2009 en begin 2010 globaal geëvalueerd worden.

1.8 Sectorale engagementen

Sinds het eerste praktijkrapport kunnen een aantal zeer duidelijke engagementen van verschillende sectorale administraties genoteerd worden. Toch blijft een sectorale afstemmingsreflex een aandachtspunt. Een optimalisering van de hulpprogramma's crisisjeugdhulp kan maar gerealiseerd worden door een gedegen samenwerking tussen alle betrokken partners. Naast de inspanningen van de verschillende voorzieningen is het duidelijk dat de intersectorale bijdrage van administraties noodzakelijk is. De sectorale inschatting en ondersteuning van sectorale engagementen (art 17, aanwending bijkomende middelen voor meldpunten) in dit verhaal is van groot belang. Zo is ook de afstemming van het aanbod in de hulpprogramma's CJ en de politionele diensten en/of parket geen exclusieve aangelegenheid van IJH. Daarom lijkt het meer bilateraal opvolgen van bepaalde knelpunten tussen IJH en de betrokken sectoren in de toekomst wenselijk.

1.9 Het registratie-instrument

Het blijft belangrijk om voorzieningen op regelmatige tijdstippen te stimuleren om de database up to date te houden. Zowel naar de handleiding, als naar de inhoud van het registratie-instrument zijn er vragen naar verfijning en aanpassing. Zie deel 6 van dit rapport.

1.10 BELEIDSAANBEVELINGEN

1. Bijkomende financiering meldpunten. Gezien de cruciale rol van het meldpunt als spil van het hulpprogramma, en gezien de cijfers aantonen dat de bijkomende middelen onvoldoende zijn voor een kwalitatieve uitbouw van de meldpunten, wordt voorgesteld om bovenop de continuering van het huidige pakket van 1.000.000€ een extra 500.000€ vanaf 1 januari 2010 te voorzien. Tegen eind 2009 kan via een meer gedetailleerd verslag van de inzet van die extra middelen en de bijkomende nood eraan duidelijk worden waar en hoe alle middelen dan verder moeten worden ingezet. Aan het BOT en de betrokken sectorale administraties wordt dan ook gevraagd om dit verslag aan het Managementcomité van september 2009 voor te leggen. Daarbij dient ook rekening te worden gehouden met de regionale opmerkingen ter zake (zie punt 2 van dit rapport).

2. Versterken van het aanbod in de hulpprogramma's. Aan het VAPH wordt gevraagd het engagement met betrekking tot de 40-40-20 afspraak na te komen. Dit kan een ontlasting betekenen voor de inzet vanuit andere sectoren en dus meer gespreide draagkracht van de hulpprogramma's realiseren. Met de CGG wordt nagegaan hoe de expertise van de centra efficiënter kan worden benut in de hulpprogramma's. Aan de CLB wordt gevraagd zich duidelijker te profileren als aanmelder vanuit de draaischijffunctie. De incentives en de inkomstenderving die er voor de voorzieningen uit voortvloeit, vooral een probleem binnen AWW, wegens het gratis aanbieden van crisisjeugdhulp dient onderzocht en zo mogelijk weggewerkt te worden. Aan het Agentschap Jongerenwelzijn wordt gevraagd om samen met IJH de inzet van CaH te evalueren en zo nodig bij te sturen in functie van een ruimere beschikbaarheid van crisisinterventie in de avonduren en het weekend.

3. Sterkere samenwerking IJH, de regio's IJH en sectorale administraties in functie van stabiele hulpprogramma's. De sectorale administraties volgen samen met IJH de gesignaleerde knelpunten in dit en het vorige praktijkrapport met betrekking tot de samenstelling en de werking van de hulpprogramma's op. Het BOT neemt het initiatief om dit samen met de betrokken sectorale administraties en de regio's IJH te onderzoeken en daarover opnieuw te rapporteren in het volgende rapport over de periode 2009 op het Managementcomité van maart 2010.

De uitbouw van stabiele hulpprogramma's naar de toekomst toe is immers heel belangrijk. Hoe kan die stabiliteit het best gegarandeerd worden? Het behoud van en de benutting van mogelijk versus verzekerd aanbod is daarbij een te onderzoeken thema. De benutting en de (on)mogelijkheden van Artikel 17 en van ander verzekerd aanbod is daarbij een belangrijke vraag. De visie van waaruit IJH vertrekt, namelijk het extra ondersteunen en op die manier aanmoedigen van engagementen van voorzieningen in functie van het creëren van stabiele hulpprogramma's is daarbij essentieel. De efficiëntie van het ingezette aanbod mag evenwel niet uit het oog verloren worden. **Het resultaat van dit onderzoek moet gaan over de wijze waarop de buffercapaciteit in de hulpprogramma's het best kan worden verzekerd en dient rekening te houden met de regionale opmerkingen terzake zoals geformuleerd in punt 2 van dit rapport.**

4. Bundeling van alle informatie in een handboek CJ. Het BOT heeft de opdracht om een handboek CJ uit te werken. Dat handboek moet vertrekkende vanuit de initiële doelstellingen en rekening houdende met de al gemaakte afspraken betreffende de werking van de hulpprogramma's van abstract naar concreet de werking van de hulpprogramma's en de netwerken CJ beschrijven. In het kader van dat handboek moeten het draaiboek en de onderscheiden opdrachten van de hulpprogramma's verder worden uitgewerkt. Onder meer de koppeling van meldpunt en interventie dient daarbij bestudeerd te worden. Het handboek zal eveneens melding dienen te maken van mogelijke nieuwe initiatieven naar vorming. Hoewel er nu al vragen zijn naar specifieke vorming betreffende crisisbegeleiding, zal er centraal van het team Beleidsondersteuning IJH geen nieuw initiatief worden opgestart zolang het huidige aanbod loopt. In de loop van 2009 wordt het huidige aanbod verder geëvalueerd en wordt een eventueel vervolg inhoudelijk en naar format verder voorbereid in het handboek. Ook de communicatieopdracht van de netwerken mag in het handboek via het maken van een Vlaamse format ten behoeve van de regio's uitgewerkt worden. Het BOT zal het voorstel van handboek voorleggen aan de betrokken sectorale administraties, aan de regio's IJH en aan de adviesraad IJH ter advisering vooraleer het aan het Managementcomité ter goedkeuring wordt voorgelegd in het najaar 2009.

4. Aanpassingen aan het registratie-instrument. IJH zal de gevraagde aanpassingen (van het eerste en het tweede praktijkrapport) aan het registratie instrument doorvoeren. Daarbij wordt rekening gehouden met de aanbevelingen uit de regio's zoals opgesomd in punt 2 van dit rapport. Er wordt duidelijk gecommuniceerd over de timing van de door te voeren veranderingen.

2. SPECIFIEKE AANBEVELINGEN VAN DE REGIO'S

Registratie

- o Zorg voor verbeteringen aan het registratieprogramma en de bijhorende handleiding (cf. hoofdstuk registratie).
- o Voorzie de nodige updates voor het registratiesysteem zodat de informatievelden (bijvoorbeeld: cliëntgegevens, duur van crisishulp, enz.) zo geprogrammeerd worden dat de fiches per definitie volledig en correct ingevuld (moeten) zijn.
- o Met betrekking tot de cliëntgegevens is het essentieel de objectieve kwalitatieve evaluatie van de verschillende aangemelde doelgroepen te bepalen. Dit is een fundamentele noodzaak om tot meer gerichte conclusies te kunnen komen in kader van de evaluatie van het crisisnetwerk. Om de juiste cliëntgegevens te kunnen destilleren wordt deze bij voorkeur (in een eerste beweging) uitgevoerd op basis van een wetenschappelijk gefundeerde evaluatie van enkele reëel aangebrachte casussen.
- o Houd regio's op de hoogte van voorgestelde programma-updates (over beide jaarhalften heen) in termen van haalbaarheid en termijn.
- o Contextbegeleiding (crisisbegeleiding in combinatie met crisisbed) is zeer waardevol en noodzakelijk, maar krijgt tot op heden geen afzonderlijke plaats in het registratiesysteem, in de opdrachten of de cijfergegevens.

Crisisaanbod

- o Buffercapaciteit en 40 / 40 / 20 opdeling:
  - o Voor crisisbegeleiding:
    - de buffercapaciteit maar niet het 40 / 40 / 20 engagement gehaald wordt
    - sommige engagementen, en capaciteiten, zeer regionaal bepaald zijn
    - het VAPH enkel een beperkt mogelijk aanbod voorziet
  - o Voor crisisopvang:
    - de buffercapaciteit wel gehaald wordt maar het 40 / 40 / 20 engagement niet
    - VAPH (nog) niet aan de voorop gestelde doelstelling komt
    - Sommige engagementen, en capaciteiten, zeer regionaal bepaald zijn
- o Nood aan effectieve opvangcapaciteit bij (hoogdringende) maatregel van jeugdrechtbank. De gerechtelijke jeugdhulp vraagt een hulpprogramma binnen de gerechtelijke jeugdhulp, volgens duidelijke modaliteiten. Dit geeft marge aan de consultant om een structurele oplossing uit te zoeken.
- o De vastgelegde uren beschikbaarheid voor crisisinterventie voor het hulpprogramma van de dienst Crisishulp aan Huis: Er wordt gevraagd aan het Managementcomité om de afspraken die op Vlaams niveau vastgelegd zijn tussen Integrale Jeugdhulp en Crisishulp aan Huis, te herbekijken in functie van een ruimere beschikbaarheid voor crisisinterventie in de avonden en het weekend.
- o Voorzien in een verzekerd aanbod van crisisbegeleidingen door CaH.
- o Samenwerking met kinder -en jeugdpsychiatrie is noodzakelijk.

Organisatie van het meldpunt

- o Er is nood aan een duidelijk standpunt van de overheid met betrekking tot de organisatievorm meldpuntinterventie. De koppeling permanentie en interventie (en dit in één voorziening) wordt in regio Antwerpen blijvend geëvalueerd als meerwaarde. In regio Limburg wordt gezocht naar een manier om naar deze organisatievorm te evolueren.
- o Organiseer een Vlaams aanspreekpunt voor de meldpunten met als doelen het geven van ondersteuning en het stimuleren van een grotere Vlaamse afstemming.

- o Organiseer een systematisch overleg meldpuntverantwoordelijken om expertise uit te wisselen en om de inhoudelijke werking aan te scherpen.

Middelen

- o Meer middelen voor permanentie én interventie
- o Koppel de inzet van extra middelen voor de opdrachten van het crisisnetwerk de facto aan objectieve criteria (zoals bijvoorbeeld: scheiding meldpunt en crisisinterventie als verschillende engagementen / met dezelfde middelen, dezelfde dingen verwezenlijken / gelijkheidsbeginsel voor elke cliënt) en niet aan een eventueel bestaande situatie of gecreëerde beeldvorming. De middeleninvestering vanuit het Vlaamse niveau moet voor elke opdracht gelijkwaardig zijn voor elk CJ-netwerk in Vlaanderen
- o Investeer bijkomende middelen voor crisis niet in ad hoc incentives maar zet structureel in voor extra capaciteit voor crisis.
- o Er is blijvende nood aan een neutrale coördinatie van het hulpprogramma. Er wordt gevraagd om te anticiperen op de permanente nood aan neutrale coördinatie in de hulpprogramma's crisis, ook na 2010, in het licht van het uitdoofscenario van de regioteams Integrale Jeugdhulp. Als een aantal taken niet meer door de regioteams opgenomen worden, zullen ze ingebed moeten worden in de sectorale subsidiëring.
- o Met betrekking tot de inkomstenderving voor voorzieningen ten gevolge van het wegvallen van de cliëntbijdrage, werd door de CAW's een uitvoerige nota gemaakt die dit cijfermatig en gedetailleerd aantoont. Welk gevolg wordt hieraan gegeven?
- o Er blijven veel vragen over de bijzondere kosten die worden gemaakt in het kader van crisis. Hierbij worden volgende kosten gemeld: medische onkosten, vervoersonkosten van de minderjarigen naar school, extra vervoersonkosten voor personeel, ...

Maatschappelijke noodzaak

- o Het thema 'maatschappelijke noodzaak' is een thema dat rechtstreeks het crisisnetwerk raakt. Neem de werking van het crisisnetwerk in deze afstemming op. Daarnaast lijkt het opportuun naar een Vlaamse afstemming te zoeken met de parketten inzake afspraken rond dit thema.

Sectorale administraties

- o Blijf voorzieningen steunen voor hun inzet in de crisisnetwerken, dit kan immers een hoge druk leggen op hun aanbod. Blijf Art 17 als bijkomende ondersteuning mogelijk maken.
- o Optimaliseer de mogelijkheden om verzekerd aanbod in te zetten binnen elke sector, hetzij via de blijvende mogelijkheid tot een engagement onder Art 17, hetzij op andere manieren dan via art. 17.
  - o Voor Jongerenwelzijn kan dit betekenen het verzekerd aanbod buiten Art. 17 soepel aan te bieden in overtal.
  - o Voor VAPH wordt hierin verwezen naar de aanbevelingen geformuleerd door de Ad hoc-commissie van het VAPH.

Ga in sectoraal beleid consequent om met het feit dat de crisishulpprogramma's beleidsrelevante informatie genereren. Dit kan concreet door toekomstige keuzes inzake uitbreidingsbeleid mee te laten bepalen door de informatie uit de crisishulpprogramma's.
- o Onderzoek de mogelijkheid om de inzet in het hulpprogramma structureel in te bouwen in het programmatiebeleid van de verschillende sectoren.
- o Inzetten in hulpprogramma crisis heeft een grote impact op de organisatie van een dienst. Deze opmerkingen gelden zowel voor interventie/begeleiding als opvang. Er wordt gevraagd naar een duidelijke erkenning van de extra inspanning in de vorm van een duidelijk faciliterend optreden van sectorale administraties via incentives vanuit sectoraal beleid. Die incentives kunnen best afgestemd worden op de specifieke sectorale context. De eigen erkenning- en subsidiëringregels van de sectoren maken dat wat in één sector een incentive is, dat niet noodzakelijk is in andere sectoren. Een aantal mogelijke voorbeelden:
  - o Daadwerkelijk inhoud geven aan artikel 17 door sectorale administraties: bepaalde vragen naar artikel 17 blijven gewoon liggen bij sectorale administraties. Vb. de vraag van CIG's, i-formulier Agentschap Jongerenwelzijn, bijzondere kosten, thuisbegeleidingsdiensten binnen VAPH,...
  - o Het soepel aanwenden van artikel 17
  - o Een correcte weging in de bezettingsgraad
  - o Een hogere coëfficiënt in financiering

- o Een aanbod aan crisishulpverlening, dat echt rechtstreeks toegankelijk is voor cliënten. Er wordt gevraagd aan het Managementcomité om bij evaluaties van de hulpprogramma's te overwegen of het niet zinvoller is om radicaal te investeren in crisisinterventie en crisisbegeleiding, maar dan vanuit gespecialiseerde diensten die op vraag van de cliënt zelf onmiddellijk kunnen tussenkomen.

3. OPVOLGING BELEIDSBESLISSINGEN MC 15-09-08

3.1 Operationalisering van de hulpprogramma's

Het Managementcomité vraagt aan IJH om:

- o **de situatie in de regio's in het algemeen en in Vlaams Brabant en Mechelen in het bijzonder, voor wat de opstart en werking van de hulpprogramma's op de voet te volgen en problemen die zich daarbij voordoen te signaleren. Het Managementcomité dringt erop aan dat in de betrokken regio's een hulpprogramma actief is voor het einde van 2008.**

De tijdelijke opschorting van het hulpprogramma Mechelen-Rupel werd vanuit IJH, in samenwerking met het regioteam van Antwerpen van nabij opgevolgd. Een reorganisatie- en afstemmingsoefening resulteerde in een nauwe samenwerking tussen de hulpprogramma's Mechelen en Antwerpen. Het meldpunt-interventieteam van Antwerpen voorziet vanaf januari 2009 (de voorziene heropstart voor Mechelen) eveneens in een aanbod voor het hulpprogramma Mechelen.

In november diende de regionale stuurgroep Vlaams-Brabant een dossier crisisjeugdhulpverlening in. In januari werd dit voorgelegd aan het managementcomité. Vanaf mei 2009 zal in Vlaams-Brabant volgend model van crisisnetwerken van start gaan: 1 provinciaal meldpunt en 2 hulpprogramma's.

- o **het positioneringschema zoals gevraagd door K&G en CLB aan te passen.**

Deze aanpassingen zijn doorgevoerd. In bijlage 1 vindt u het aangepaste positioneringschema.

- o **in een nota de vier opdrachten van het hulpprogramma, rekening houdende met de ervaring in de regio's te verduidelijken. De kwaliteit en de verbondenheid van de opdrachten onderling vormen daarbij een bijzonder aandachtspunt.**

IJH plant tegen half 2009 een draaiboek crisisjeugdhulpverlening, waarin onder meer de vier opdrachten van het hulpprogramma een belangrijke plaats zullen krijgen. De regio's werken momenteel met de draaiboeken crisisjeugdhulp, waarin qua operationalisering van de verschillende opdrachten voor het hulpprogramma zeer concrete informatie is terug te vinden. De module die het minst sterk is uitgewerkt is crisisbegeleiding.

- o **in overleg met de betrokken agentschappen een beknopte vergelijkende studie te maken over de aanwending en de beschikbaarheid van de extra middelen door de meldpunten met een duidelijke conclusie over het al dan niet voorzien van meer bijkomende middelen voor de meldpunten.**

Deze opdracht werd uitgevoerd (zie 5.1 in dit rapport) en resulteerde in een beleidsaanbeveling (zie 1) in dit rapport.

- o **in het volgende rapport een overzicht te bieden van de reële noden aan bijkomende intersectorale vorming voor alle medewerkers in alle hulpprogramma's en op alle opdrachten.**

Deze opdracht werd verder uitgewerkt in overleg met het IO crisis. Als bijlage gaat de gedetailleerde regionale informatie.

Het **vormingsaanbod van de Interactieacademie** wordt niet in alle regio's positief geëvalueerd.

Positieve elementen zijn:

- o Kruisbestuiving
- o Hernieuwde aandacht voor de basishouding

- Contacten met medewerkers van andere meldpunten
- Ervaringsuitwisseling
- Aanzet tot meer uniforme manier van werken

Negatieve elementen zijn:

- De theorie was goed, maar de stap naar de praktijk was er niet.
- De vorming werd als te lang gezien voor te weinig resultaat.
- De vorming besteedde te weinig aandacht aan de opdracht “telefonische permanentie” met zijn typische kenmerken: telefonische hulp, hulp aan een collega, diagnostiek via intermediairen, veiligheid telefonisch inschatten ... De focus lag op de crisisinterventie in de gezinnen zelf.

Aantal georganiseerde vormingen/ trainingen per regio

Antwerpen	8
Brussel	6
Limburg	2
Vlaams-Brabant	0
Oost-Vlaanderen	4
West-Vlaanderen	3

Deze bedenkingen worden gecommuniceerd aan de IAA met de vraag om de vorming terzake bij te sturen.

Soorten regionale vorming die werden georganiseerd:

- Concept crisisnetwerken IJH
- Inhoudelijke vorming voor verschillende modules van het netwerk: Meldpunt, Crisisinterventie, Crisisbegeleiding
- Technische vorming registratie
- Kennismaking verschillende partners van het netwerk
- Specifiek inhoudelijke thema's (praten met K en O, niet begeleide MJ, ...)
- Praktijkoverleg en casusbespreking

Trainingen werden voornamelijk gegeven door interne medewerkers van IJH, soms in samenwerking met experts uit voorzieningen. Andere trainingen werden door voorzieningen gegeven, een enkele maal werd een vormingsinstituut ingeschakeld.

Doelpubliek: voornamelijk crisismedewerkers.

Als vormingsnoden wordt voornamelijk crisisbegeleiding vermeld. Daarnaast wordt ook de nood aan kennismaking, praktijkoverleg en casusbespreking vernoemd. In regio Antwerpen worden specifieke thema's aangehaald (werken met psychiatrische problematieken en voeren van confronterende gesprekken).

Vermelde doelen van de opleiding zijn vaardiger en weerbaarder maken van crisismedewerkers enerzijds en komen tot een meer uniforme aanpak anderzijds. Van het team IJH mag verwacht worden dat ze vanuit deze noden een voorstel van format voor vorming ontwikkelt. Een voorstel dat moet worden opgenomen in het handboek CJ.

- **in het volgende rapport de rol en participatie van de CLB en de CGG respectievelijk als toeleider en als consultpartner te bespreken.**

De rol van CLB en CGG werd uitgebreid geanalyseerd in samenwerking met de IO crisis. In delen 5.5 en 5.6 vindt u meer gedetailleerde informatie. Hier moet ongetwijfeld worden op verder gewerkt.

- **samen met de sectorale administraties een vergelijkende studie met beleidsaanbevelingen te maken in verband met het gebruik van artikel 17**

Er werd in samenspraak met IO crisis een vergelijkend overzicht gemaakt betreffende het gebruik van artikel 17. De cijfers zijn evenwel onvoldoende betrouwbaar om concreet te worden gehanteerd. In algemene zin blijkt dat die bezetting laag is. Deze opdracht moet verder worden uitgewerkt. Meer informatie vindt u in deel 6.3 van dit rapport.

Het Managementcomité vraagt aan het VAPH om in overleg met IJH bijkomende initiatieven te nemen ten einde de 40-40-20 verhouding inzake begeleiding en opvang in de hulpprogramma's te realiseren.

Er zijn verschillende gesprekken geweest tussen IJH en VAPH, toch blijkt uit dit rapport dat er geen drastische wijzigingen zijn betreffende de realisatie van de verhouding 40-40-20. Vanuit het VAPH wordt een nota¹ opgemaakt waarin dit probleem wordt gesteld, gekoppeld aan voorstellen tot oplossing ervan.

Het Managementcomité vraagt aan het Agentschap Jongerenwelzijn om in overleg met IJH de structurele inzet van de diensten CaH te evalueren en te consolideren. In dit verband kan ook worden nagegaan of de extra vergoeding van de diensten CaH (cf. trekkingsrecht voor interventie of begeleiding a rato van 50 of 100 €) wenselijk en/of mogelijk is. Het Managementcomité vraagt tevens bijzondere aandacht voor de positie van de consultants bij de Sociale Dienst van de Comités en bij de Jeugdrechtbank als aanmelders. Een interregionale vergelijking van de praktijk en de gemaakte afspraken kan de basis vormen voor een meer Vlaamse afstemming in deze.

In bilateraal overleg van IJH met het Agentschap Jongerenwelzijn (03/11/2008) wordt duidelijk gemaakt dat het erkenningbesluit voor CaH voorziet in een opdracht met betrekking tot interventie en begeleiding. Het Agentschap wenst bijgevolg niet in te gaan op de vraag om CaH ook extra te vergoeden.

De structurele inzet van de diensten CaH is geconsolideerd in het erkenningbesluit.

Het Agentschap zou binnenshuis navraag doen over de positie van de consultants bij de Sociale Dienst van de Comités en bij de Jeugdrechtbank. Moet verder worden opgevolgd.

Het Managementcomité vraagt aan IJH om een interregionale vergelijking te maken over de positie en de praktijk van de parketten en desgevallend de jeugdrechters als aanmelders.

In bilateraal overleg van IJH met het Agentschap Jongerenwelzijn (03/11/2008) werd afgesproken dat het Agentschap hieromtrent navraag zou doen. Een verdere opvolging dringt zich op.

Het Managementcomité vraagt aan alle agentschappen om op basis van het positioneringschema met IJH in overleg te treden in functie van structurele inzet van aanbod ter gelegenheid van uitbreidingsbeleid. Tevens kan worden nagegaan of een compensatie van de inkomstenderving door de voorzieningen ten gevolge van het wegvallen van de cliëntbijdrage tot de mogelijkheden behoort.

In bilateraal overleg van IJH met het Agentschap Jongerenwelzijn (03/11/2008) werd afgesproken dat het Agentschap hieromtrent navraag zou doen. Ook hier is een verdere opvolging noodzakelijk.

3.2 Doelstellingen van de hulpprogramma's

Het Managementcomité wenst het debat over het subsidiair inzetten van de hulpprogramma's crisisjeugdhulp, wat onder meer tot gevolg heeft dat cliënten niet rechtstreeks kunnen aanmelden, nu niet te heropenen. Het Managementcomité pleit ervoor dat de decretale opdracht in verband met de samenwerking tussen crisisjeugdhulp en rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp in alle netwerken wordt opgenomen .

Het Managementcomité vraagt IJH om de ondersteuning van de hulpprogramma's in de regio's verder te zetten en de nieuwe rapportage over de tweede helft van het jaar voor te bereiden en op te volgen. Het Managementcomité vraagt aan IJH om in het volgende rapport een interregionaal verslag of follow-up uit te brengen over de nood aan vervolghulp na hulp in de hulpprogramma's. Het is wenselijk om ook melding te maken van regionale inspanningen op dit terrein.

Regio's blijven de nood aan vervolghulp problematiseren in het kader van een kwaliteitsvolle werking van de hulpprogramma's. Het team Beleidsondersteuning IJH zal in 2009 onderzoeken op welke manier dit thema genuanceerd verder uitgewerkt kan worden.

3.3 Het registratie-instrument

Het Managementcomité vraagt aan IJH om in overleg met de betrokken sectorale administraties alle noodzakelijke wijzigingen en aanvullingen zoals opgemerkt in dit rapport aan het instrument aan te brengen.

---

¹ De nota wordt waarschijnlijk voorgelegd aan het Managementcomité van 9 maart.

Aanpassingen aan het registratie-instrument zijn nog niet gebeurd. Er is een lijst van door te voeren aanpassingen. Omwille van technische redenen (nood aan doordachte fasering) is dit nog niet gebeurd.

Het Managementcomité gaat akkoord met de optie om de gegevens die bekomen worden via deze registratie door de agentschappen als administratief volwaardig te laten valideren, zodat dubbele registraties worden vermeden. Het Managementcomité vraagt ook aan IJH om dit te agenderen in de Inter-administratieve Werkgroep Elektronische Gegevensverwerking.

Het lijkt een meerwaarde om naam en rijksregisternummer van aangemelde minderjarigen toe te voegen aan het registratie-instrument. De implicaties ervan zijn echter zo groot dat voorzieningen vragen dit niet te doen. Ook dit moet verder worden opgevolgd in de Inter-administratieve Werkgroep elektronische Gegevensverwerking.

Het Managementcomité vraagt aan IJH en aan de sectorale administraties van de agentschappen om hierover gericht te communiceren naar de betrokken voorzieningen.

Er zijn acties ondernomen door verschillende sectorale administraties. IJH blijft vragende partij om in deze overleg en afstemming met het team IJH te voorzien.

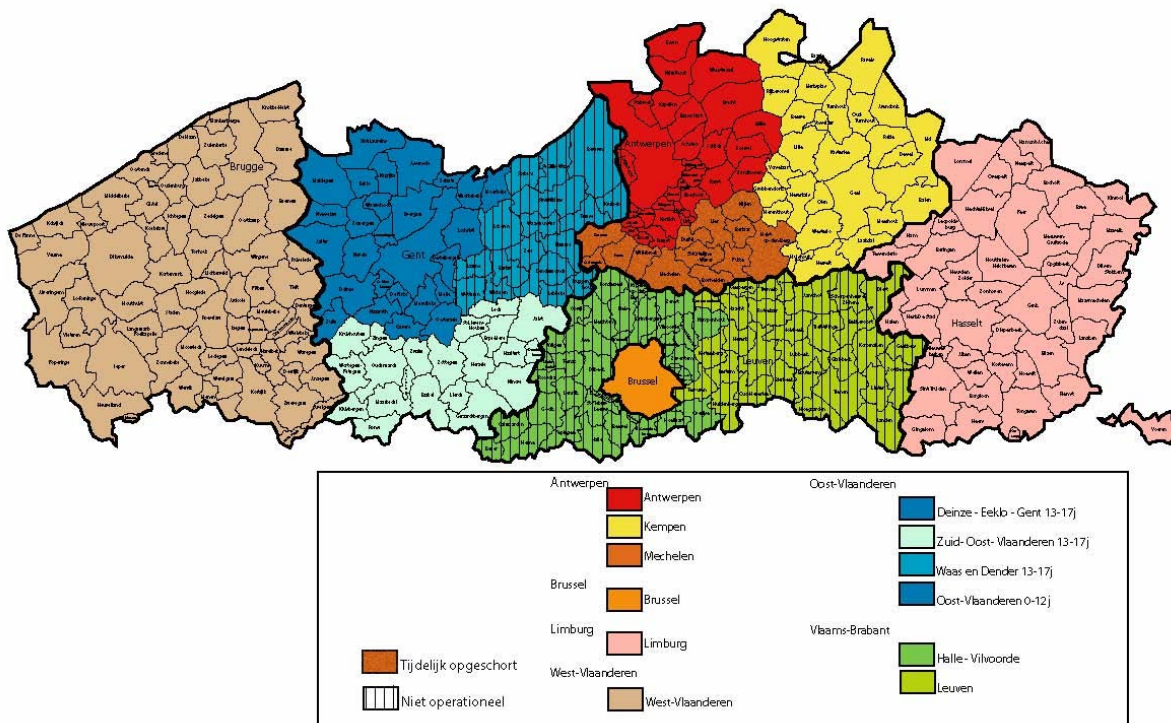
3.4 Communicatie

Het Managementcomité vraagt aan de voorzitter van het Managementcomité om dit rapport met de beleidsaanbevelingen en –beslissingen aan de voorzitters en de leden van de Regionale Stuurgroepen, ter verspreiding naar alle medewerkers in netwerken, toe te sturen.

Het eerste praktijk- en evaluatierapport crisisjeugdhulpverlening werd, samen met de reacties van het Managementcomité, bezorgd aan de voorzitters van elk van de regionale stuurgroepen.

4. GEOGRAFISCH OVERZICHT NETWERKEN CRISISJEUGDHULP

Vlaanderen - Afbakening crisisnetwerken

Operationele hulpprogramma's

- Hulpprogramma Antwerpen
- Hulpprogramma West-Vlaanderen
- Hulpprogramma Oost-Vlaanderen 0-12 jarigen
- Hulpprogramma Deinze-Eeklo-Gent 13-17 jarigen
- Hulpprogramma Zuid-Oost-Vlaanderen 13-17 jarigen
- Hulpprogramma Brussel
- Hulpprogramma Limburg

Tijdelijke opschorting

Het hulpprogramma Mechelen werd tijdelijk opgeschort gedurende juli en december 2008. Er is voorzien in een nieuwe opstart begin 2009.

Opgestart

- Hulpprogramma Kempen: 1 oktober 2008
- Hulpprogramma West-Vlaanderen: 1 december 2008.

Opstart voorzien in 2009:

- Hulpprogramma Waas en Dender (1 januari 2009)
- Hulpprogramma Leuven (1 mei 2009)
- Hulpprogramma Halle-Vilvoorde (1 mei 2009)

5. SAMENSTELLING VAN DE HULPPROGRAMMA'S CJ IN VLAANDEREN

5.1 Meldpunt²

Zoals voorzien in het positioneringschema nemen CAW en CKG deze rol op. De manier waarop verschilt van regio tot regio, of van netwerk tot netwerk: centralisatie van de permanentie bij één voorziening, of verdeling onder de vorm van een beurtrol tussen meerdere voorzieningen (binnen 1 sector of over de twee sectoren).

De bijkomende Vlaamse middelen zoals voorzien in de Krachtlijnen en het Convenant zijn volledig benut. De verdubbeling van de oorspronkelijke middelen zoals voorzien in de krachtlijnen, en zoals beschreven in het Convenant is in alle regio's gerealiseerd. Voor regio Antwerpen zijn dat in totaal 5VTE, voor Brussel zijn er dat 3, voor Limburg 2,5, voor Vlaams-Brabant 3, voor Oost-Vlaanderen 4 en voor West-Vlaanderen 3,5.

De meeste regio's geven aan dat de bijkomende Vlaamse middelen onvoldoende zijn om een kwaliteitsvol meldpunt te organiseren.

In alle regio's, uitgezonderd in Limburg, worden er door de betrokken voorzieningen zelf extra middelen ingezet om het meldpunt operationeel te maken/ te houden. Daarnaast zijn er twee regio's (Brussel en Antwerpen) die aanspraak kunnen maken op bijkomende provinciale middelen (bijkomende VTE – logistiek).

De bezorgdheid over de duur van deze bijkomende middelen wordt gedeeld door alle regio's.

Tabel 1: Overzicht van de ingezette middelen meldpunt per hulpprogramma

		IJH-middelen: Krachtlijnen + Convenant	Eigen middelen voorziening	Bijkomende middelen	Grootte netwerk
Antwerpen					
	Crisisteam -18 Antwerpen	3,25 VTE 45%	3 VTE CAW 41%	1 VTE provincie 14%	Netw. Antwerpen 242 aangemelde MJ
	Crisisteam -18 Kempen	1,75 VTE 54%	0,5 VTE CAW 15%	1 VTE provincie 31%	Netw. Kempen 55 aangemelde MJ
Brussel					
	Crisisteam Brussel	3 VTE 55%	1,5 VTE 27%	1 VTE VGC 18%	Regio Brussel 107 aangemelde MJ
Limburg					
	Crisispunt -18	2,5 VTE 100%	/	/	Provincie Limburg 55 aangemelde MJ
Vlaams-Brabant					
	Crisismeldpunt Vlaams- Brabant	3 VTE 26%	8,5 VTE CAW 74%	logistiek	Provincie VI-Br
Oost-Vlaanderen					
	HP Deinze-Eeklo-Gent 13-17	1 VTE 100%	Moeilijk uit te drukken in VTE	/	GA Gent 53 aangemelde MJ
	HP Waas en Dender 13-17 Opstart voor 01/01/2009	1 VTE 100%	Moeilijk uit te drukken in VTE	/	BA Sint-Niklaas en Dendermonde
	HP Zuid-Oost- Vlaanderen 13-17	1 VTE 100%	Moeilijk uit te drukken in VTE	/	BA Aalst en Oudenaarde 29 aangemelde MJ
	HP Oost-Vlaanderen 0- 12	1 VTE	Moeilijk uit te drukken in VTE - CKG voor alle opdrachten MP	/	Provincie O-VI 99 aangemelde MJ
West-Vlaanderen					
		3,5 VTE 64%	2 VTE (CAW) 36%	/	Provincie W-VI 41 aangemelde MJ

² Zie bijlage 1

5.2 Crisisinterventie

In de regio's waar een dienst CaH aanwezig is, nemen deze hun rol op zoals voorzien in het positioneringschema. Uitzondering hierop vormt de dienst CaH van Antwerpen, aangezien het hulpprogramma Antwerpen voorziet in een structurele koppeling van meldpunt en interventie.

Elke dienst geeft bij de inzet van crisisinterventie een eigen (correcte, maar verschillende) invulling aan de voorgeschreven richtlijnen.

Twee hulpprogramma's kunnen geen beroep doen op een dienst CaH omwille van afwezigheid ervan, namelijk Brussel en Kempen. Dit wordt ervaren als een grote lacune in het realiseren van het hulpprogramma.

Alle diensten CaH voorzien in een beschikbaarheid en bereikbaarheid op weekdagen, zoals voorzien in het positioneringschema. De voorgeschreven engagementen voor zaterdag worden in geen enkel hulpprogramma gerealiseerd.

De hulpprogramma's Oost-Vlaanderen (zeker na de uitbreiding van de bestaande dienst CaH) en Limburg geven aan dat de vraag naar crisisinterventie voldoende is afgedekt door de bestaande engagementen. Het hulpprogramma van West-Vlaanderen meldt een sterk tekort aan crisisinterventieaanbod.

Door het ontbreken van een dienst CaH in Brussel wordt crisisinterventie waargemaakt door TBL, CKG en CAW. In Limburg zijn er engagementen vanuit OOOO en kinderpsychiatrie (spoedconsult). In West-Vlaanderen zijn er naast CaH ook engagementen vanuit CKG en CAW.

5.3 Crisisbegeleiding

2 regio's geven aan dat de voorzieningen hun rol opnemen zoals voorzien in het positioneringschema. In 4 regio's worden lacunes gemeld, voornamelijk van OOOO, VAPH, maar ook TBL en CKG.

In 3 regio's is de buffercapaciteit zoals bepaald door het MC gerealiseerd.

Limburg, West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant geven aan dat deze niet bereikt is.

De verhouding 40-40-20 zoals bepaald door het MC is in geen enkel regio gerespecteerd. gerespecteerd. Voornamelijk diensten VAPH blijken geen engagementen op te nemen.

De OOOO's nemen niet in elke regio hun rol op zoals voorzien in de krachtlijn. In West-Vlaanderen is er geen inzet van OOOO op crisisbegeleiding wegens een te groot impact op de pedagogische werking en de afbreuk aan de bestaande capaciteit. In Brussel is er geen engagement van OOOO naar crisisbegeleiding (ook niet gecombineerd met crisisopvang).

Elk hulpprogramma, met uitzondering van de Kempen, geeft aan dat de vragen naar crisisbegeleiding zijn afgedekt in de hulpprogramma's. Enkele nuanceringen zijn echter noodzakelijk:

- In Brussel wordt een lage inzet van het aantal crisisbegeleidingen vastgesteld.
- In Limburg wordt vastgesteld dat het aantal aanmeldingen achteruit gaat.
- In West-Vlaanderen wordt gemeld dat er voldoende aanbod is, maar dat de regionale spreiding ervan niet voldoet.

5.4 Crisisopvang

Hoewel alle regio's aangeven dat de vragen naar crisisopvang afgedekt worden in de hulpprogramma's, blijft de rol van VAPH in crisisopvang beperkt tot onbestaande. Het ontbreken van engagementen van diensten VAPH is tevens de reden waarom de verhouding 40-40-20 zoals bepaald door het MC in geen enkele regio gerespecteerd is.

De buffercapaciteit is niet overal gerealiseerd. Regio Brussel geeft aan dat de deze gerealiseerd wordt, doch zeer broos is daar een aantal tegenindicaties (naar leeftijd, geslacht en doelgroep) een beperkend impact hebben. In Limburg is de buffercapaciteit nog niet gerealiseerd, maar het bestaande aanbod is voldoende om de vragen naar crisisopvang op te vangen.

5.5 Rol CLB³

De uitgangspunten van het engagement van CLB zijn in alle regio's in elk geval dat zij toeleider zijn. Daarnaast nemen zij actief een ondersteunende rol op. Deze ondersteuning bestaat voornamelijk uit het realiseren van de draaischijffunctie tussen onderwijs en welzijnsvoorzieningen: het verder opvolgen van aangemelde jongeren, schoolondersteunende acties, re-integratie in het onderwijs.

De engagementen naar netwerkoeverleg van IJH variëren van minder of meer actieve deelname aan praktijkoverleg of netwerkstuurgroepen CJ.

Enkel in regio Vlaams-Brabant wordt aangegeven dat, in de netwerkopbouw, het CLB garant staat voor het geven van consult in verband met schoolgerelateerde problemen.

5.6 Rol CGG⁴

In het positioneringschema krijgen de CGG volgende plaats:

Dragend aanbod:

- ° Typemodules acute, kortdurende, ambulante probleemverkennde diagnostiek en behandeling.

Ondersteunend aanbod

- ° Vorming en expertise ten behoeve van het MP
- ° (telefonisch) consult ten behoeve van CI
- ° (telefonisch) consult ten behoeve van CB

In het eerste evaluatierapport was het te vroeg om de rol van CGG te bespreken.

De effectieve rol van CGG blijkt ook nu nog beperkt:

- ° dragend aanbod in elk netwerk van regio Antwerpen
- ° structureel ondersteunend aanbod (consult) in regio's Limburg, Oost-Vlaanderen en Brussel
- ° ad hoc consult in regio West-Vlaanderen
- ° netwerken Vlaams-Brabant zijn nog in opbouw

Uit de regionale rapporten blijkt de effectieve rol van de CGG verscheiden, doch ook beperkt te zijn. In Antwerpen wordt in alle hulpprogramma's voorzien in een dragend aanbod door de CGG. Het blijkt bovendien om eenzelfde module te gaan die door drie CGG's wordt aangeboden.

Een structureel ondersteunend aanbod van consult wordt voorzien in de regio's Limburg, Oost-Vlaanderen en Brussel. In het West-Vlaamse hulpprogramma voorziet CGG enkel ad hoc consult.

---

³ Bijlage 9.5 geeft een uitgebreide analyse, met gedetailleerde regionale informatie van de rol CLB en CGG.

⁴ Zie ook bijlage 9.5.

6. EVALUATIE VAN DE OPERATIONELE NETWERKEN CJ

“551 meldingen met 682 minderjarigen bij 12 meldpunten in 7 netwerken door 32 soorten aanmelders”

Op basis van cijfers uit de aanmeldingsregistratie en aan de hand van een aantal andere bronnen evalueren we iedere decretale opdracht van de netwerken CJ.

Hieronder volgen per opdracht enkele vragen en verwijzingen naar cijferbronnen in het programma en andere mogelijke informatiebronnen.

Voor het hulpprogramma van regio Brussel worden de cijfergegevens opgenomen. Aangezien echter de werkzaamheden van de netwerkstuurgroep crisis voorlopig opgeschort zijn, zijn er geen verbeteracties, interpretaties of aanbevelingen vanuit de regio gegeven.

6.1 Crisishulp garanderen voor alle minderjarigen

Tabel 2: aantal aangemelde minderjarigen

Totaal aantal aangemelde minderjarigen	682
Ontvankelijke meldingen	521 (76,4%)
Interne dispatching	275
Crisisinterventie	122
Crisisbegeleiding	50
Crisisopvang	152
Geen interne dispatching	246
Motief: Preventieve melding	16
Motief: Relevant aanbod volzet	12
Motief: Andere hulp mogelijk	63
Motief: Hulp in cliëntnetwerk	19
Externe dispatching	46
Onontvankelijke meldingen	161 (23,6%)
Motief: Geen crisissituatie	68
Motief: Buiten de regio	35
Motief: Geen hulpvraag/geen vrijwilligheid	58
Externe dispatching	23
Totaal Externe dispatching (zowel ontvankelijk als onontvankelijk)	69

Toelichting bij tabel 2:

Van juli tot december 2008 zijn in totaal 682 minderjarigen aangemeld bij de meldpunten. Van deze meldingen bleek het grootste deel (76%) ontvankelijk. Bijna de helft van de ontvankelijke meldingen resulteerde in een interne dispatching, voornamelijk naar crisisopvang en crisisinterventie. De interne dispatching naar crisisbegeleidingen was eerder klein. In bijna evenveel gevallen was er geen interne dispatching, voornamelijk omdat andere hulp mogelijk bleek.

23,6% van de meldingen bleek onontvankelijk, voornamelijk omdat er geen crisissituatie of omdat er geen hulpvraag/ geen vrijwilligheid bleek.

Tabel 3: Ontvankelijkheid en dispatching van de aanmeldingen in de actieve hulpprogramma's: absolute cijfers en percentages

	Antwerpen	Kempen	Brussel	Limburg	DEG	ZOVL	OVL-12j	WVL	TOTAAL
Totaal aantal aangemelde minderjarigen	242	55	107	55	54	29	99	41	682
	35,5%	8,1%	15,7%	8,1%	7,9%	4,3%	14,5%	6,0%	100,0%
Ontvankelijke aanmeldingen	179	41	95	40	41	22	66	37	521
	74,0%	74,5%	88,8%	72,7%	75,9%	75,9%	66,7%	90,2%	76,4%
Interne dispatching	89	19	38	21	30	17	39	22	275
	36,8%	34,5%	35,5%	38,2%	55,6%	58,6%	39,4%	53,7%	40,3%
Crisisinterventie	57	19	13	6	15	3	7	2	122
	23,6%	34,5%	12,1%	10,9%	27,8%	10,3%	7,1%	4,9%	17,9%
Crisisbegeleiding	7	1	7	1	15	10	4	5	50
	2,9%	1,8%	6,5%	1,8%	27,8%	34,5%	4,0%	12,2%	7,3%
Crisisopvang	26	9	28	14	11	12	34	18	152
	10,7%	16,4%	26,2%	25,5%	20,4%	41,4%	34,3%	43,9%	22,3%
Geen interne dispatching	90	22	57	19	11	5	27	15	246
	37,2%	40,0%	53,3%	34,5%	20,4%	17,2%	27,3%	36,6%	36,1%
Motief: Preventieve aanmelding	6	2		1			4	3	16
	2,5%	3,6%		1,8%			4,0%	7,3%	2,3%
Motief: Relevant aanbod volzet	5	4		3					12
	2,1%	7,3%		5,5%					1,8%
Motief: Andere hulp mogelijk	20	6	21	5	1	2	3	5	63
	8,3%	10,9%	19,6%	9,1%	1,9%	6,9%	3,0%	12,2%	9,2%
Motief: Hulp in cliëntnetwerk	3	1	5	4	2	1	1	2	19
	1,2%	1,8%	4,7%	7,3%	3,7%	3,4%	1,0%	4,9%	2,8%
Externe dispatching		1	36	3			4	2	46
		1,8%	33,6%	5,5%			4,0%	4,9%	6,7%
Onontvankelijke aanmeldingen	63	14	12	15	13	7	33	4	161
	26,0%	25,5%	11,2%	27,3%	24,1%	24,1%	33,3%	9,8%	23,6%
Motief: Geen crisissituatie	15	7	2	6	3	4	30	1	68
	6,2%	12,7%	1,9%	10,9%	5,6%	13,8%	30,3%	2,4%	10,0%
Motief: Buiten de regio	12	2	9	1	5	4	2		35
	5,0%	3,6%	8,4%	1,8%	9,3%	13,8%	2,0%	0,0%	5,1%
Motief: Geen hulpvraag/geen vrijwilligheid	27	4	1	8	7	4	4	3	58
	11,2%	7,3%	0,9%	14,5%	13,0%	13,8%	4,0%	7,3%	8,5%
Externe dispatching		2	9	4		1	7		23
	0,0%	3,6%	8,4%	7,3%		3,4%	7,1%		3,4%
Totaal Externe dispatching (ontvankelijk+onontvankelijk)		3	45	7		1	11	2	69
	0,0%	5,5%	42,1%	12,7%		3,4%	11,1%	4,9%	10,1%

Toelichting bij tabel 3:

De tabel maakt een vergelijking tussen de hulpprogramma's mogelijk. De percentages zijn berekend op het totale aantal minderjarigen per regio.

We zien een grote convergentie op vlak van ontvankelijkheid van aanmeldingen bij de verschillende hulpprogramma's. Het laagste percentage vinden we terug bij het hulpprogramma voor de -12 jarigen van Oost-Vlaanderen.

Meer dan 50% van de ontvankelijke aanmeldingen waarbij een interne dispatching volgt vinden we in de hulpprogramma's Deinze-Eeklo-Gent, Zuid-Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen. Een opvallende trend bij de interne verwijzing is dat het percentage verwijzing naar crisisbegeleiding opvallend laag is en dit voor bijna alle hulpprogramma's. Uitzonderingen hierop vormen de hulpprogramma's van West-Vlaanderen en van Deinze-Eeklo-Gent, Zuid-Oost-Vlaanderen. Crisisinterventie wordt intensiever ingezet. Crisisinterventie en crisisopvang lijken elkaar bijna uit te sluiten; wanneer de percentages voor crisisinterventie hoog zijn, zijn deze voor crisisopvang beduidend lager, en omgekeerd.

Externe dispatching ligt voor alle hulpprogramma's zeer laag, met uitzondering van Brussel, met een percentage van 42%.

Tabel 4: Dag en tijdstip van aanmelding

Dag van de week	Tijdstip					Totaal	%
	9-12 u.	12-14 u.	14-17 u.	17-22 u.	22-9 u.		
Maandag	46	20	42	15	2	125	18,3
Dinsdag	38	14	51	16	1	120	17,6
Woensdag	38	26	45	13	5	127	18,6
Donderdag	21	19	67	18	5	130	19,0
Vrijdag	39	22	53	16	3	133	19,5
Zaterdag	5	5	1	9	6	26	3,8
Zondag	6	2	6	4	4	22	3,2
Week	182	101	258	78	16	635	93,0
Weekend	11	7	7	13	10	48	7,0
Totaal	193	108	265	91	26	683	
%	28,3	15,8	38,8	13,3	3,8		

De meeste aanmeldingen gebeuren op weekdays, en tijdens kantooruren. Er zijn geen significante verschillen qua aantal aanmeldingen tussen de weekdays. Het belangrijkste tijdstip van aanmelding blijkt dan de namiddag, namelijk tussen 14 en 17u te zijn.

Tijdens het weekend is het bijzonder rustig, slechts 7% van alle aangemelde minderjarigen. We zien ook geen duidelijk verschil tussen zaterdag of zondag. Het tijdstip van aanmelding gedurende het weekend varieert, er zijn geen opvallende trends te bespeuren.

Tabel 5: Aanmelders; leeftijd en geslacht van de aangemelde minderjarigen.

			Leeftijd				Geslacht		
			0-12	13-17	18+	Onb.	M	V	Onb.
Totaal	683	%	277	304	11	91	315	321	47
Politie/justitie	191	28,0	44	120	3	24	86	100	5
Politie	163	23,9	43	99	3	18	73	86	4
Jeugdrechtbank	14	2,0	0	8	0	6	8	5	1
Parket	14	2,0	1	13	0	0	5	9	0
Bijzondere Jeugdbijstand	127	18,6	54	58	1	14	48	64	15
Comité voor Bijzondere Jeugdzorg	51	7,5	22	26	0	3	19	29	3
Sociale Dienst bij de Jeugdrechtbank	46	6,7	14	22	0	10	15	20	11
Private mobiele en/of ambulante hulp	28	4,1	18	8	1	1	13	14	1
Gemeenschapsinstelling	1	0,1	0	1	0	0	0	1	0
Private residentiële hulp	1	0,1	0	1	0	0	1	0	0
Onderwijs	77	11,3	19	46	1	11	38	37	2
Centrum voor Leerlingenbegeleiding	68	10,0	16	42	1	9	32	35	1
Gewoon Onderwijs	6	0,9	2	4	0	0	5	1	0
Buitengewoon Onderwijs	3	0,4	1	0	0	2	1	1	1
Algemeen Welzijnswerk	60	8,8	24	25	0	11	31	25	4
Autonoom CAW	44	6,4	18	18	0	8	25	16	3
Jongerenadviescentrum	2	0,3	0	2	0	0	0	2	0
Openbaar Centr.voor Maatsch. Welz.	11	1,6	5	3	0	3	4	6	1
CAW Mutualiteit	1	0,1	0	1	0	0	1	0	0
Centrum voor Integrale Gezinszorg	2	0,3	1	1	0	0	1	1	0
Kind en gezin	44	6,4	36	1	1	6	24	14	6
CKG	23	3,4	23	0	0	0	15	8	0
Vertrouwenscentrum Kindermishandeling	4	0,6	2	1	0	1	3	0	1
Regiohuis	14	2,0	10	0	0	4	5	5	4
Pleegzorg	1	0,1	0	0	1	0	0	1	0
Kinderdagverblijf	2	0,3	1	0	0	1	1	0	1
Geestelijke Gezondheidszorg	12	1,8	4	8	0	0	7	5	0
Centrum voor Geestelijke Gezondheid	5	0,7	2	3	0	0	5	0	0
Kinder- en Jeugdpsychiatrie	7	1,0	2	5	0	0	2	5	0
VAPH	11	1,6	3	2	1	5	6	2	3
Centrum voor Ontwikkelingsstoornissen	1	0,1	0	0	0	1	1	0	0
Mobiele en/of ambulante hulp	5	0,7	2	1	1	1	2	2	1
Residentiële hulp	5	0,7	1	1	0	3	3	0	2
Cliënt/cliëntensysteem zelf	30	4,4	19	8	0	3	17	12	1
Geneeskunde	23	3,4	14	6	0	3	7	16	0
Algemeen Ziekenhuis	18	2,6	11	4	0	3	7	11	0
Huisarts	5	0,7	3	2	0	0	0	5	0
Ander CJ-netwerk	1	0,7	0	1	0	0	0	1	0
Andere aanmelders	107	15,7	60	29	4	14	51	45	11

Toelichting bij tabel 5:

Politie/ justitie is de grootste aanmelder met 28% van het totale aantal aangemelde minderjarigen (met het grootste aandeel voor de politie), gevolgd door de sector Bijzondere Jeugdbijstand met 18%. Vanuit het Agentschap Jongerenwelzijn zijn het voornamelijk het Comité voor Bijzondere Jeugdzorg en de Sociale Dienst bij de Jeugdrechtbank die aanmelden. Vanuit de sector onderwijs (in totaal 11% aanmeldingen) is het grootste aandeel voor de CLB's.

Vanuit VAPH en Geestelijke Gezondheidszorg wordt amper aangemeld. Hetzelfde zien we bij ziekenhuizen en huisartsen.

Er is geen significant verschil in geslacht van aangemelde minderjarigen. Daar waar in de eerste helft van 2008 de -12 jarigen een kleine groep uitmaakte, zien we nu dat het aandeel ervan bijna evenwaardig is aan het aandeel aangemelde + 12 jarigen.

Markante vaststellingen

Over het aantal aanmeldingen

Tabel 6: Aantal aangemelde minderjarigen 1° helft 2008 in vergelijking met 2° helft 2008: absolute cijfers

Hulpprogramma	1° helft 2008	2° helft 2008
Antwerpen	238	242
Mechelen	65	Tijdelijk opgeschort
Kempen	Niet operationeel	55
Brussel	88	107
Limburg	82	55
DEG	115	54
Z-O-VL	38	29
O-VL-12j	92	99
W-VL	Niet operationeel	41
TOTAAL	837	682

Over alle regio's heen is er een daling van het aantal aangemelde kinderen. Een éénduidige interpretatie hiervan is niet eenvoudig. Het hulpprogramma Mechelen werd tijdelijk opgeschort. Het hulpprogramma Brussel kende ernstige problemen tussen de netwerkpartners. De cijfergegevens over het hulpprogramma West-Vlaanderen beslaan maar één maand. Daar tegenover staat dat er toch twee hulpprogramma's meer operationeel zijn dan in de eerste helft van 2008.

In regio Oost-Vlaanderen valt op dat het hulpprogramma O-VL 0-12 jarigen het meeste aanmeldingen kreeg. In de vakantieperiode was er geen daling van het aantal aanmeldingen in O-VL 0-12j, dit in tegenstelling tot de andere hulpprogramma's in Oost-Vlaanderen.

Over de aanmelders

In de meeste hulpprogramma's blijkt de grootste aanmelder de politie te zijn. Het hulpprogramma Brussel vormt hierop een uitzondering, daar blijft CBJ de grootste aanmelder. Net zoals voor de eerste helft van 2008 geldt dat de huisartsen de grote afwezige zijn onder de aanmelders.

Over de aangemelde minderjarigen

In geen enkele regio is een significant verschil merkbaar tussen meisjes en jongens.

Qua leeftijd zien we dat in Limburg en West-Vlaanderen, maar ook in beide hulpprogramma's van Antwerpen de + 12 jarigen de grootste groep uitmaken van de aangemelde minderjarigen.

In Oost-Vlaanderen is het aantal aanmeldingen praktisch gelijk verdeeld over de twee leeftijdsgroepen (13-17 t.o.v. 0-12). In Brussel daarentegen is de grootste groep 0-12jarigen.

Over de aangemelde hulpvragen

Tabel 7: Percentage ontvankelijke aanmeldingen in de eerste helft van 2008 in vergelijking met de tweede helft van 2008

Hulpprogramma	1° helft 2008	2° helft 2008
Antwerpen	72	74
Mechelen	59	Tijdelijk opgeschort
Kempen	Niet operationeel	75
Brussel	81	88
Limburg	70	73
O-VL -12	66	67
DEG	79	76
Z-O-VL	66	76
W-VI	Niet operationeel	90
Totaal	71	76

In alle regio's zien we grote percentages ontvankelijk aanmeldingen. Voor alle hulpprogramma's geldt zelfs een stijging ten overstaan van de eerste helft van 2008.

Over de verstrekte crisishulp

Tabel 8: Percentages dispatching eerste helft 2008 in vergelijking met 2° helft 2008

Hulpprogramma	Interne dispatching		Interventie		Begeleiding		Opvang	
	1°helft 2008	2° helft 2008	1°helft 2008	2° helft 2008	1°helft 2008	2° helft 2008	1°helft 2008	2° helft 2008
Antwerpen	37	37	22	24	3	3	8	11
Mechelen	11	NVT	11	NVT	2	NVT	6	NVT
Kempen	NVT	35	NVT	35	NVT	2	NVT	16
Brussel	48	36	5	12	0	7	40	26
Limburg	42	38	9	11	0	2	27	26
O-VL -12	37	39	2	7	2	4	33	41
DEG	59	56	28	28	19	28	30	20
Z-O-VL	34	59	5	10	16	35	29	41
W-VI	NVT	54	NVT	5	NVT	12	NVT	44
TOTAAL	40	40	15	18	5	7	22	22

Een vergelijking tussen de cijfergegevens eerste en tweede helft 2008 levert vergelijkbare resultaten op. Ook nu blijkt bij interne verwijzing in het hulpprogramma dat crisisopvang het meest wordt ingezet. Crisisbegeleiding wordt zeer weinig ingezet.

Andere bronnen

In een bespreking op de kerngroep hulpprogramma in West-Vlaanderen worden twee problematische doelgroepen vernoemd: +17 jarigen en moeders/ ouders met kinderen.

6.2 Voorkomen van meer ingrijpende hulp

Gegevens uit de aanmeldingsregistratie

Uit de cijfergegevens (tabel 1) blijkt dat voor 12% van de ontvankelijke aanmeldingen andere hulp of hulp in het cliëntnetwerk mogelijk is. Dit wijst erop dat de meldpunten bij aanmeldingen hiervoor alert zijn en deze mogelijkheden aanwijzen. Bij vergelijking tussen de hulpprogramma's blijkt dat voornamelijk in hulpprogramma's Brussel en West-Vlaanderen andere hulp mogelijk blijkt bij ontvankelijke aanmeldingen, en dus geen interne dispatching volgt. In het hulpprogramma Limburg zien we het hoogste percentage doorverwijzingen binnen het eigen netwerk van de cliënt.

3% van de onontvankelijke aanmeldingen wordt naar hulpverlening buiten het hulpprogramma doorverwezen. De hoogste percentages externe dispatching bij onontvankelijke aanmeldingen zien we in de hulpprogramma's Brussel, Limburg en West-Vlaanderen.

Markante vaststellingen

Kijkend naar de interne dispatching bij ontvankelijke aanmeldingen blijkt dat er nog steeds veel beroep gedaan wordt op crisisopvang. Het inzetten van crisisinterventie betekent niet automatisch dat opvang kan worden vermeden. Nuancering voor West-Vlaanderen: het hulpprogramma biedt nooit opvang zonder begeleiding. Wanneer opvang alleen wordt aangeduid, werd de interventie of begeleiding opgenomen door de aanmelder zelf.

In Limburg blijkt dat in meer dan 60% van de aanmeldingen waar naar crisisopvang wordt gevraagd, niet wordt doorverwezen naar crisisopvang, maar voornamelijk consult wordt geboden.

Regio West-Vlaanderen meldt dat de meeste aanmelders bellen met een vraag naar crisisopvang. Het is niet evident voor een meldpunt om deze hulpvraag om te buigen naar een interventie of begeleiding.

6.3 Het hulpprogramma realiseren

Tabel 9: Overzicht van de daadwerkelijk ingezette engagementen

Sector		Type engagement									Totaal		
		Interventie			Begeleiding			Opvang					
Statuut		0-12	13-17	Tot	0-12	13-17	Tot	0-12	13-17	Tot	0-12	13-17	Tot
AWW	Art. 17												0
	Verzekerd	23	58	81	1	1	2		4	4	24	63	87
	Mogelijk												0
	Totaal			81			2			4			87
BJB	Art. 17	1	1	2	3	14	17	4	33	37	8	48	56
	Verzekerd	10	17	27	1	17	18	1	10	11	12	44	56
	Mogelijk				3	2	5		2	2	3	4	7
	Totaal			29			40			50			119
CIG	Art. 17							1		1	1		1
	Verzekerd												0
	Mogelijk												0
	Totaal									1			1
K&G	Art. 17	9	1	10	7		7	83		83	99	1	100
	Verzekerd							1		1	1		1
	Mogelijk							4		4	4		4
	Totaal			10			7			88			105
KPSY	Art. 17												0
	Verzekerd		1	1		1	1					2	2
	Mogelijk												0
	Totaal			1			1						2
VAPH	Art. 17												0
	Verzekerd		1	1					6	6		7	7
	Mogelijk								3	3		3	3
	Totaal			1						9			10
Totaal	Art. 17	10	2	12	10	14	24	88	33	121	108	49	157
	Verzekerd	33	77	110	2	19	21	2	20	22	37	116	153
	Mogelijk				3	2	5	4	5	9	7	7	14
	Totaal	43	79	122	15	35	50	94	58	152	152	172	324

Toelichting bij tabel 9

Tabel 9 toont dat het mogelijke aanbod slechts in 14 van de 324 engagementen (Jongerenwelzijn, K&G, VAPH) kon worden ingezet. Het hulpprogramma werkt nog steeds voornamelijk op basis van het verzekerde aanbod. Er is een evenredige inzet van verzekerd aanbod en artikel 17.

Begeleiding wordt het minst vaak ingezet. Begeleiding wordt voornamelijk ingezet vanuit Jongerenwelzijn (JW), zowel in verzekerd aanbod, als via artikel 17, en voornamelijk voor de leeftijdscategorie 13-17 jarigen.

Interventie wordt voornamelijk ingezet vanuit AWW, gevolgd door JW, meestal in verzekerd aanbod en twee keer zoveel gericht naar de leeftijdscategorie 13-17 jarigen.

Opvang wordt zeer vaak ingezet. Deze module wordt voornamelijk gebruikt binnen Jongerenwelzijn en K&G. In 62% van de ingezette crisismodule, gaat het over de leeftijdscategorie -12 jarigen.

Wat het inzetten van artikel 17 betreft kunnen we vaststellen dat het vrijgehouden aanbod in de sectoren K&G en JW vaak wordt benut.

De IO crisisjeugdhulpverlening heeft op vraag van het Managementcomité een diepgaandere analyse van de inzet artikel 17 gedaan. Vanuit de vaststelling dat 90% van de hulp in het HP uit het verzekerde aanbod komt, werden vragen gesteld:

- Hebben we het mogelijke aanbod nog nodig?
- Wat betekent de inzet van art.17 voor het bekomen van het verzekerde aanbod?

In bijlage 6 vindt u een overzichtstabel met de resultaten van deze analyse. Het dient ten sterkste benadrukt dat deze cijfergegevens zeer relatief zijn. De betrouwbaarheid van de bezettingspercentages is zeer laag. De voorgestelde berekeningwijze geeft slechts een indicatie van de realiteit. Verschillende voorzieningen hebben aangegeven aan dat het berekenen van een bezettingsgraad niet eenvoudig is. Het hulpprogramma van Brussel heeft om die reden geen percentages kunnen doorgeven.

De **kwantitatieve gegevens** met betrekking tot de bezettingsgraad artikel 17 geven een zeer divers beeld.

Algemeen zien we volgende trends:

Hulpprogramma	Bezettingspercentage
Antwerpen	< 20%
Kempen	< 45%
Limburg	< 11%
DEG	< 45%
ZOVL	< 30%
OVL -12	< 20%
WVL	< 70% (m.u.v. 1 100%)

Er zijn geen specifieke trends of verschillen naar soort engagement. Zowel opvang als begeleiding variëren naargelang hulpprogramma of naargelang voorziening.

In een kwalitatieve bevraging van de regionale medewerkers betreffende artikel 17 werden volgende elementen aangegeven.

Betekenis van artikel 17 voor de voorziening:

- Aanbod verzekeren en op die manier frustratie voorkomen voor het meldpunt)
- Een buffercapaciteit voorzien
- Het creëren van een bepaalde ruimte om met het regulier personeelskader een extra taak op te nemen, ofte het creëren van een veiligheidsmarge
  - Vooral van belang voor kleinere voorzieningen
  - Vooral van belang voor voorzieningen met een groot verloop van kortdurende opvang (CKG)
- Afromen van bestaande capaciteit, die bovendien met wachtlijsten geconfronteerd wordt.

Markante vaststellingen

- In Antwerpen is het aanbod voor crisisinterventie steeds vaker volzet. In hulpprogramma de Kempen wordt hetzelfde vastgesteld. De grote regio daar en de beperkte middelen zorgen ervoor dat crisisinterventies niet altijd kunnen worden opgestart.

- o Er wordt duidelijk het meeste beroep gedaan op het verzekerd en het aanbod artikel 17. Vraag is of er op het mogelijke aanbod geen beroep wordt gedaan omdat er voldoende ander aanbod is, dan wel omdat het niet bereikbaar/ beschikbaar is.
- o De meerwaarde van artikel 17 wordt niet betwijfeld, de uniforme toepassing ervan blijft wel een vraag.
- o Voorzieningen Jongerenwelzijn signaleren problemen rond dubbele subsidiëringen.
- o Drie regio's geven aan dat er zo goed als geen wachttijd tot opstarten van crisishulp was. In Oost-Vlaanderen bleken de wachttijden voor begeleiding procentueel gezien het hoogst.
- o Verschillende regio's halen het probleem van de inkomstenderving aan ten gevolge van het kosteloos aanbieden van crisishulp⁵. Regio West-Vlaanderen heeft de koppeling tussen de incentive voor inzet in het hulpprogramma crisis en het wegvallen van de cliëntbijdrage gedetailleerd uitgewerkt (zie bijlage) voor de CAW's en de CIG's, aangezien het effect voor hen het grootst is. Ook de diensten kortopvang van het VAPH ondervinden problemen. Regio Oost-Vlaanderen meldt dan weer dat voornamelijk voorzieningen VAPH hier negatieve gevolgen van ondervinden.
- o Er blijven veel vragen over de bijzondere kosten die worden gemaakt in het kader van crisis. Hierbij worden volgende kosten gemeld: medische onkosten, vervoersonkosten van de minderjarigen naar school, extra vervoersonkosten voor personeel, ...
- o In vergelijking met vorige helft van 2008 is er meer beroep gedaan op art 17 dan op verzekerd aanbod. Alleen voor crisisbegeleiding is dit niet het geval. (Oost-Vlaanderen).

6.4 De toegang tot het netwerk sensibiliseren

Aandachtspunten:

- o Communicatie over de werking van een crisisnetwerk, maar ook tussen de partners in een netwerk is een continu aandachtspunt.
- o Er wordt vooral geïnvesteerd in uniformiteit van informatie en communicatie.
- o Hulpprogramma's die al een tijd actief zijn, gaan voornamelijk gericht communiceren (op vraag van een voorziening, of bij moeilijkheden, ...). Opstartende hulpprogramma's beginnen meestal met een algemene informatiedag.
- o De regio's hebben een communicatieplan, of zijn er één aan het ontwikkelen.
- o Afspraken i.v.m. vrijwilligheid dienen geregeld te worden herhaald bij politie en parket.
- o Gerichte communicatie met consulenten CBL en SD JRB blijft aangewezen.

Concrete acties en instrumenten:

- o Crisiskaartje voor hulpverleners
- o Reminder voor hulpverleners onder de vorm van een bladwijzer (met informatie over het stappenplan voor aanmelding)
- o 'De werking van het hulpprogramma in een notendop' in het kader van communicatie naar de achterban,
- o PowerPoint voor elke partner crisisnetwerk met accent op verspreiden van uniforme informatie.
- o Deelname 'Bommarchés' van OSBJ

6.5 Crisishulp positioneren binnen het geheel van de jeugdhulp

Crisisnetwerk - RTJ

- o In de praktijk neemt het CLB al vaak de rol op van opvolger indien de aanmelder geen hulpverlener was.
- o CLB's blijven bereid hun rol op te nemen om terugkeer naar school te ondersteunen van een minderjarige die in crisisopvang is geweest.
- o Wanneer er een doorverwijzing noodzakelijk is naar RTJ, is er een goede wisselwerking tussen het meldpunt en het CLB, JW, AWW en K&G.

⁵ Besluit van de Vlaamse regering tot toekenning van bijkomende vergoedingen voor interventie, begeleiding en opvang in de hulpprogramma's crisis, dd. 10 juli 2008.

- o Het meldpunt krijgt steeds vaker meldingen over jongeren met een psychiatrische problematiek waar er geen antwoord kan geboden worden binnen de RTJ. Doorverwijzing is hier zo goed als onmogelijk.
- o In verschillende regio's is het proces gestart om te komen tot formele samenwerkingsafspraken tussen netwerken RTJ en het CJ netwerk.

Crisisnetwerk –NRTJ

- o Vanuit het VAPH is er een contactpersoon aangesteld voor de meldpunten om consult te bieden (voor de volledige provincie). Dit is al een grote meerwaarde, al zijn de mogelijkheden om door te verwijzen naar het VAPH (opvang en begeleiding) onbestaande voor de meldpunten.
- o Versoepeling van de samenwerkingsafpraak met de Comité's Bijzondere Jeugdzorg in regio Limburg (er worden nu ook meldingen mogelijk van crisissituaties in een lopend POS-dossier, bv. in een thuisbegeleiding ontstaat plots de nood om een tijdelijke crisisopvang te realiseren)
- o In regio Limburg is er de afspraak dat residentiële voorzieningen JW/VAPH niet aanmelden, vanuit de argumentatie dat crisissen in dergelijke context voldoende residentiële omkadering hebben.
- o In de verhouding crisisnetwerk – CBJ blijkt de roldefiniëring van consulents in het crisisnetwerkgegeven niet evident.
- o De Sociale Diensten bij de jeugdrechtbank zijn ook vragende partij voor een opvangcapaciteit bij (hoogdringende) maatregelen.
- o Er zijn veel vragen over de status van de bemiddelingscommissie:
  - o Kan de bemiddelingscommissie zelf aanmelden?
  - o Wie is verantwoordelijk voor het dossier wanneer een minderjarige is aangemeld bij de bemiddelingscommissie?

Crisisnetwerk – Gerechtelijke hulp

- o Er zijn formele afspraken met de SD van de JRB en het Parket (netwerk Antwerpen). De samenwerking verloopt ook hier erg vlot. De meldingen zijn meer gericht en anderzijds kan het meldpunt ook gemakkelijk doorverwijzen naar het Parket in geval van maatschappelijke noodzaak.
- o Meldingen vanuit procureurs van wacht (weekendpermanentie) en Jeugdrechters blijven wel erg moeilijk.
- o Er blijft een fundamenteel aanvoelen dat meldingen vanuit SD JRB, CBJ, politie, enz meer druk gezet wordt op het meldpunt.
- o Wat betreft meldingen vanuit SD JRB of vanuit parket /politie blijft de grens tussen vrijwilligheid en maatschappelijke noodzaak een uiterst moeilijk iets.
- o In regio Limburg geeft het parket een 'tijdelijke goedkeuring van crisis hulp' als ouders niet akkoord gaan, maar de minderjarige wel.
- o In Brussel wordt nagegaan op welke wijze de Sociale Dienst bij de jeugdrechtbank beroep kan doen op het meldpunt.

Vervolghulp

- o Het thema vervolghulp is een knelpunt in alle regio's.
- o Voorbeeld: het hulpprogramma West-Vlaanderen kreeg systematisch dezelfde minderjarige aangemeld op vrijdagavond; wegens gebrek aan een structurele oplossing. Hier kan een probleem van indicatiestelling spelen, of het gebrek aan geïndiceerde vervolghulp.

6.6 Afspraken maken over het omgaan met situaties waarin hulp maatschappelijk noodzakelijk wordt geacht

De cijfergegevens van tabel 3 geven aan dat in 8,5% van alle meldingsvragen de melding onontvankelijk wordt verklaard omdat er geen hulpvraag/ geen vrijwilligheid is. Het grootste

percentage onontvankelijke aanmeldingen om die reden vinden we terug in de hulpprogramma's Antwerpen, Limburg, Deinze-Eeklo-Gent en Zuid-Oost-Vlaanderen.

- o In verschillende regio's zijn initiatieven om te komen tot samenwerkingsovereenkomsten met politionele diensten en/ of parket.
- o Het is de verantwoordelijkheid van de verwijzer om medewerking van het cliëntstelsel te krijgen. Geen vrijwilligheid wordt in regio Antwerpen beschouwd als geen toestemming om met de crisismedewerker te praten. Het meldpunt biedt dan consult aan de verwijzer. In het hulpprogramma Antwerpen wordt in deze situaties de hulp van de Sociale Dienst bij de Jeugdbrigade ingeschakeld, die het meldpunt contacteren indien toch vrijwilligheid wordt bereikt.
- o Bij aanmeldingen vanuit JW moet heel sterk worden gewaakt over het uitgangsprincipe van vrijwilligheid.

7. HET REGISTRATIEINSTRUMENT

Netwerkbezetting

Voorzieningen moeten op regelmatige basis aangemoedigd worden om alle items van het instrument zo goed mogelijk in te vullen en up to date te houden.

Aanmeldingsregistratie

Algemeen

- o De interpretatieruimte binnen het registratie-instrument is soms nogal ruim, concrete conclusies moeten dan ook met de nodige voorzichtigheid worden getrokken.
- o Verschillende onderdelen van de handleiding zijn te ruim beschreven. Bijvoorbeeld de duur van interventie (wordt er gevraagd begin- of einddatum te registreren of de effectieve interventiedagen?)

Verwerking en rapportage

Minstens voor regionale medewerkers zou het interessant zijn om volgende informatie snel en toegankelijk uit de databank te halen:

- o inzet op individuele casusniveau
- o inzet per hulpprogramma (in plaats van per regio)
- o vergelijkbaarheid van cijfergegevens tussen de verschillende regio's (bijvoorbeeld over aantal aanmeldingen)

Inhoud registratie-instrument

- o Het registratie-instrument moet het mogelijk maken juiste cijfergegevens rond vervolghulp verzamelen.
- o Een tabel 'verblijfplaats' maken waarop automatisch een code voor het bestuurlijke arrondissement verschijnt. We kunnen dan groeperen, sorteren, optellen... per arrondissement.
- o Meer keuzemogelijkheden bij registratie face-to-face contacten crisisbegeleiding (stopt nu op 30, daarna 30 of meer).
- o Verdere verfijning van 'uur van aanmelding' (concreet: opdeling van '17.00 – 22.00' in '17.00 – 19.00 en 19.00 tot 22.00'). Tenzij het technisch haalbaar zou zijn gewoon het uur in te vullen?
- o Mogelijkheid om het onderscheid tussen crisisbegeleiding en contextbegeleiding uit de cijfergegevens te kunnen halen.
- o Adres/postcode van de aanmelder opnemen.
- o Ondersteunend aanbod uitbreiden met bv drughulpverlening,...
- o Voor de keuzemenu's steeds 'onbekend' als standaard invulling: indien men nu iets vergeet aan te passen, veranderen de cijfers onmiddellijk.
- o Vraag om 'preventieve aanmelding' en 'interne dispatching opgestart maar afgebroken' bij interne dispatching op te nemen. Ook hier is er effectief iets geboden aan de verwijzer en het cliëntstelsel.

- o Koppeling tussen aanmelding en heraanmelding
- o 'Geen crisissituatie' veranderen naar 'geen acute crisissituatie'
- o 'Geen vrijwilligheid' veranderen naar 'geen toestemming of akkoord'

8. BEVINDINGEN SECTORALE ADMINISTRATIES

8.1 Bijdrage Kind en Gezin

Evaluatie van de middelen crisishulp: hoe worden deze ingezet + effect op de werkvloer (CKG-sector).

- Hoe zet je de FT in ? Vult dit de praktijk aan? Is het een meerwaarde?
- Wat is de extra belasting wanneer je een meldpunt bent?
- Hebben jullie de vorming gevolgd en wat zijn daar de conclusies van?
- Wat is de praktijk in de CKG's met betrekking tot de toepassing van art. 17 en wat zijn de bedenkingen daarbij?

Deze vragen werden aan de CKG's voorgelegd via de koepels. De antwoorden werden teruggekoppeld op het forum van 3 december 08. Nadien werd terugkoppeling gevraagd van de leden van het overlegforum en dit werd mee in het verslag verwerkt.

Hoe zetten de CKG's de FTE in?

Uit het overzicht van de verschillende CKG's blijkt dat de middelen op een zeer verschillende manier worden ingezet over de CKG's heen. Dit hangt samen met de verschillende manieren waarop de meldpunten worden georganiseerd: geïntegreerd binnen een CKG, als een autonome dienst met inbreng vanuit de verschillende sectoren, in samenwerking met andere CKG's ....

Het blijkt ook dat de toegekende middelen zeer individueel worden ingezet afhankelijk van de noden van een bepaald CKG. Indien we hier meer zicht dienen op te krijgen dan moet hierover een systematische bevraging gebeuren. Via het forum van de CKG's konden we geen algemeen beeld krijgen.

Wat is de extra-belasting wanneer je een meldpunt bent ?

Ook hierover zijn de meningen verdeeld:

- Voor sommige CKG's betekent het functioneren als meldpunt vooral een kwantitatieve toename van aanmeldingen alhoewel dat de aanmeldingen via het meldpunt vrij beperkt zijn. Door sommigen wordt zelfs de vraag gesteld of het meldpunt crisishulp wel nodig is. Daar waar het CKG voldoende bekend is, deden eerstelijns werkers reeds vroeger automatisch een beroep op het CKG en betekent het meldpunt alleen maar een extra-omweg.
- Voor andere CKG's betekent het fungeren als meldpunt een extra-taak omdat het een meer diepgaande vraagverheldering impliceert in functie van een mogelijk bredere doorverwijzing. Dit is volgens de respectieve CKG's heel anders zijn dan een interne dispatching na rechtstreekse aanmelding bij een CKG.

Vanuit Kind en Gezin wordt de vraag gesteld of dit beslissingsproces in wezen zoveel "anders" is. Immers, dringt een grondige vraagverheldering in functie van een correcte interne dispatching zich niet steeds op ?

De sector geeft aan dat vraagverheldering in het kader van het meldpunt wel een extra-belasting is omdat de kwaliteitseisen die in het draaiboek van IJH staan, gevolgd moeten worden. Ook het werkgebied dat moet bediend worden, is in sommige gevallen ruimer dan het strikte CKG-werkveld.

Sowieso brengt deelnemen aan het meldpunt wel een extra-werklast mee nog los van het aanbod zelf zoals bijvoorbeeld:

- Deelnemen aan coördinatieoverleg in de netwerken
- Registratie via een webapplicatie van de meldingen
- Eventueel in sommige CKG's: bijkomende multi-disiplinaire ondersteuning van de meldpunt-medewerkers door stafleden van het CKG.

Is er nood aan extra ondersteuning?

De CKG's vragen in eerste instantie niet onmiddellijk extra-middelen om deze functie waar te maken. Vooral kwalitatieve ondersteuning intern (bv casus of multidisciplinair overleg) maar ook via

uitwisseling met externe partners en met de medewerkers van IJH in het kader van het netwerk crisishulp blijkt nuttig te zijn. Dit laatste draagt bij tot een cultuurverandering in het CKG waardoor men vooral competentier wordt in vraagverdieping en het kantelen van een "residentiële" hulpvraag in de richting van minder ingrijpend aanbod.

Vanuit een bepaald CKG wordt aangegeven dat de individuele partners door IJH onvoldoende ondersteund worden bij het beantwoorden van bepaalde vragen.

Evaluatie van de opleiding

De bevindingen zijn positief voor een aantal deelnemers van het forum:

- de uitdieping van de vraagverheldering in het kader van crisishulp en het methodisch werken in dit verband is zeker een meerwaarde.
- handvaten en methodieken in het coachen van de hulpvrager waren zeer welkom.
- de competentie in het bespreekbaar krijgen van minder ingrijpende crisishulp is toegenomen volgens sommigen (cf. supra).

De crisishulp-vraag bij jonge kinderen is haast altijd een vraag voor opname. In de vormingssessie was er bijzonder aandacht voor het coachen van de hulpvrager en het bespreekbaar maken van de inzet van crisisinterventie om kanteling van het probleem te bewerkstelligen in de eerste crisisfase.

Door andere wordt dan weer benadrukt dat CKG's altijd zoeken naar de minst ingrijpende hulp en dat dit dus nooit anders geweest is.

Nog een standpunt is dat crisisinterventie misschien ter plaatse meer duidelijkheid biedt, maar dat het uiteindelijk toch vaak leidt tot nog zeer vaak tot de opname van zeer kleine kwetsbare kinderen.

Vanuit één hoek wordt benadrukt dat de vorming niet voldoet aan de verwachtingen. Er wordt gesteld dat de opleiding vooral ertoe bijdraagt dat er voor kinderen tussen 0 en 12 jaar geen onmiddellijke en concrete hulp zou moeten worden geboden.

Wat is de praktijk in de CKG's mbt de toepassing van art. 17 en wat zijn de bedenkingen daarbij?

Sommigen benadrukken dat er geen zinvolle betekenis gegeven worden voor de toepassing van art. 17 voor de CKG-sector. Enkel voor laag bezette CKG's blijkt dit een meerwaarde te hebben.

Vanuit een andere hoek wordt opgemerkt: het "het inschatten van het risico" van het niet-behalen van de 80% bezetting niet voelbaar is voor opvoeders in de leefgroep, maar wel voor de directie. Dit inschatten is moeilijk - en dus risicosovol - o.a. op het einde van het jaar bij een lage bezetting, maar eveneens bij een hoge bezetting in de eerste jaarhelft, en vooral in kleine voorzieningen waar één plaats een hoog percentage vertegenwoordigt... Voor het CKG moet men het begrip 'kleine voorziening' bekijken per werkvorm".

Een aantal CKG's benadrukken dat artikel 17 dus wel zorgt voor het openhouden van een crisisbed, daar waar anders alle bedden constant ingenomen zijn. Dus biedt het nog enige ruimte bij crisis, waar anders misschien geen plaats meer voor dat kind voor handen is. Het CKG moet op zijn minst die bezetting kunnen recupereren via art 17, zelfs boven de 100 %.

Bij deze opmerking sluit een andere reflectie aan die verwijst naar de meerwaarde voor de *kwaliteit* van de hulpverlening binnen het CKG: "Door art.17 betekent een crisisopname van deze kinderen geen boventallige bezetting van de leefgroep meer, en dus ook minder risico op het ondermijnen van het kwalitatieve klimaat ervan. M.a.w.: crisishulpverlening heeft op deze manier veel minder de mogelijkheid om een negatief effect te hebben op onze reguliere hulpverlening".

Effect op de werkvloer van de participatie van CKG's aan het crisisnetwerk

Er zijn zeer weinig meldingen via het meldpunt. De ervaring is dat de crisisopnamen via de gewone opname-procedure van het CKG noch in aantal noch in ernst gewijzigd zijn.

Minpunten:

- Er wordt veel tijd en energie gestoken in netwerkoverleg en opleiding. Volgens sommigen is de opbrengst echter zeer gering tot zeer negatief te noemen (weinig meldingen via het

crisismeldpunt, weinig verschil voor het CKG in vergelijking met de situatie vroeger, het CKG heeft zich ook zonder het crisishulpprogramma steeds geprofileerd op crisishulp).

- Van sommige sectoren wordt de vraag gesteld naar competenties rond crisismeldpunt en – begeleiding inzake gezinnen met jonge kinderen (vooral de sector van de CAW's wordt hierbij geïmagineerd).
- Door één CKG wordt de meerwaarde voor de cliënt in vraag gesteld aangezien deze niet zelf kan aanmelden bij het crisisnetwerk en die bovendien geholpen moet worden door een meldpunt dat "getraind is om geen hulp te bieden".

Pluspunten:

- Er is binnen het meldpunt een verhoogde competentie uitgebouwd in vraagverheldering en dit heeft zelfs een positieve uitstraling naar het reguliere intakegebeuren.
- De mogelijkheden van crisisinterventie zijn verduidelijkt voor het CKG (de samenwerking met dit aanbod is vaak een nieuw element in de doorverwijs mogelijkheden). Voor sommigen is dit echter geen nieuw gegeven.
- De interesse groeit om verder te investeren in de uitbouw van een nieuw aanbod: intensieve crisisbegeleiding.
- Er is een verbeterde kennis en samenwerking van de werking CAW's en Crisishulp aan Huis.

Algemene bedenking: de CKG's voelen zich goed geplaatst in de afhandeling van crisishulpvragen voor kinderen van 0 tot 12 jaar. Er is expertise, er is samenwerking en toeleiding naar andere diensten en sectoren, er is een eigen divers aanbod van hulp op maat, het subsidiariteit principe is een basis krachtlijn over de gehele CKG-werking. Er is een innovatief klimaat aanwezig. Daarnaast staat het CKG open om zich op een aantal terreinen verder te bekwamen (bvb het kantelen van de hulpvraag in de richting van een minder ingrijpend aanbod).

Opmerkingen vanuit de administratie in verband met de dossiers art. 17 en meldpunten

Vraag naar meer eenvoudige dossierafhandeling zowel in verband met meldpunt als voor wat betreft art. 17 (art. 17 weinig criteria ter beoordeling).

8.2 Bijdrage van de Administratie Ondersteuningsbeleid, Departement Onderwijs en Vorming

De administratie Ondersteuningsbeleid vraagt de aanpassing van het positioneringschema (ondersteunend aanbod) voor CLB, zoals gevraagd in het eerste praktijkrapport crisisjeugdhulp, en dit conform de bepalingen in de convenant.

- De administratie Ondersteuningsbeleid signaleert dat CLB's in verschillende regio's de bemerking krijgen dat de sector te weinig verwijst naar het crisismeldpunt. De betrokken CLB's begrijpen deze bedenking niet, en vragen een meer genuanceerder uitspraak hieromtrent. De CLB's gaan ervan uit dat ze ofwel zelf een oplossing vinden, ofwel een oplossing binnen het reguliere crisisaanbod, waardoor ze geen beroep dienen te doen op het crisismeldpunt.
- Op basis van de vaststelling dat leerkrachten ook rechtstreeks kunnen aanmelden bij het crisismeldpunt, zal de administratie Ondersteuningsbeleid het initiatief nemen samen met de netten en de koepels van CLB en Onderwijs, om de voorwaarden en modaliteiten te bepalen die ertoe kunnen bijdragen dat dit op de meest kwalitatieve manier gebeurt, en dit in het belang van de jongere, en in het belang van een optimaal gebruik van het crisisnetwerk.

8.3 Bijdrage Verzelfstandigd Agentschap voor Personen met een Handicap

Vanuit het team beleidsondersteuning werd gevraagd naar een bijdrage vanuit de sectorale administratie voor het praktijk- en evaluatierapport crisisjeugdhulp juli-december 2008. Onderstaand vindt u de opmerkingen in verband met het positioneringsschema, het convenant, de krachtlijnen en de eigen regelgeving.

Positioneringsschema

Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap vraagt om zijn naam correct weer te geven, namelijk VAPH en niet VFSIPH. In het kader van de vooropgestelde engagementen wijst de sectorale administratie op de nood aan evaluatie van het type dienst en voorziening dat kan deelnemen aan de netwerken voor crisisjeugdhulp.

Verder wijst de administratie op enkele noodzakelijke terminologische aanpassingen; zo moet 'mentale handicap' vervangen worden door 'verstandelijke handicap' en 'gedrags- en emotionele problematiek' door 'gedrags- en emotionele stoornissen'. Reden hiervoor is dat de classificatiesystemen DSM-IV en ICD-10 als uitgangspunt voor hun definitie van verstandelijke handicap die van de AAMR hanteren (American Association on Mental Retardation). Dit maakt dat de AAMR-definitie best als intersectoraal geldende definitie wordt gebruikt. De term gedrags- en emotionele problematiek is eenvoudigweg niet correct; de DSM-IV spreekt van stoornis en ook om erkend te worden door het VAPH moet er sprake zijn van een stoornis.

Convenant

Met het convenant engageerde het VAPH zich ertoe om 40% van de crisisbegeleidingen en crisisopvang te garanderen. Uit het eerste praktijk- en evaluatierapport bleek dat dit streefcijfer niet gehaald wordt. Er wordt momenteel vanuit de sectorale administratie gewerkt aan een strategie om dit op te vangen.

Krachtlijnen

Inzake de krachtlijnen kan gezegd worden dat de sectorale administratie van het VAPH in het kader van het opnemen van collectieve verantwoordelijkheid momenteel werkt aan een oplossing inzake regelgevende belemmeringen. Meer specifiek spitsen de dialoog en bijhorend onderzoek zich toe op de regeling bij overbezetting.

Regelgeving

Binnen het VAPH wordt de regelgeving bijgepast in het kader van de registratie en daaraan gekoppelde subsidiëring; het VAPH wacht hieromtrent op het advies van de Raad van State. De regelgeving vereist immers een ticket van erkenning door het VAPH voor de cliënten die binnen de diensten en voorzieningen worden opgevangen. Eveneens wordt de regelgeving gescreend op mogelijkheden die door de sector werden aangereikt om het vooropgestelde doel van 40% crisisopvang en begeleiding te realiseren.

8.4 Bijdrage Afdeling Welzijn en Samenleving

De situatie met betrekking tot het positioneringsschema, de krachtlijnen en convenant en de eigen regelgeving is ongewijzigd gebleven tijdens de tweede helft van 2008. De sectorale administratie heeft dan ook geen opmerkingen op dit vlak.

De toepassing van "artikel 17" heeft geen relevantie voor de sector van het algemeen welzijnswerk en nauwelijks relevantie voor de centra voor integrale gezinszorg. Zowel de CAW's als de CIG's worden immers via een enveloppesubsidiëring betoelaagd. Het kan wel een inkomensderving betekenen ten opzichte van die sectoren/voorzieningen die voor de toepassing van artikel 17 wel bijkomend gefinancierd worden.

Op het vlak van de uitvoering van het BVR dat de incentives bepaald voor de acties in het kader van de meldpunten crisisjeugdhulp en na kennisname van de juridische analyse van het BVR is afgesproken om de incentives voor interventie en begeleiding toe te kennen per betrokken cliëntensysteem, ongeacht het aantal personen in dat systeem. De incentive voor opvang wordt daarentegen toegekend per ingenomen bed.

De toepassing van dit BVR zorgt voor een inkomensderving bij de CAW's en de CIG's die zich engageren in het netwerk crisisjeugdhulp, aangezien zij in deze gevallen geen cliëntbijdrage meer mogen vragen. De cliëntbijdrage ligt immers doorgaans hoger dan de incentives die zij voor opvang krijgen.

9. BIJLAGEN

9.1 Aangepast positioneringschema: Schematisch overzicht van de samenstelling van de hulpprogramma's

	K&G (0-12j)	AWW (13-17j)	JW (0-17j)	VFSIPH (0-17j)	CGG (0 - 17 j)	CLB	CIG
a) centraal permanent crisismeldpunt	Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning	- Crisis Opvang Centrum - laagdrempelig onthaal				consult	
b) ambulante/mobiele crisisinterventie		Werkingen deskundig in vraagverheldering en bemiddeling	-Crisishulp aan Huis -Projecten deskundig in mobiele crisis hulpverlening				
c) ambulante/mobiele crisisbegeleiding	Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning	Werkingen deskundig in ambulante psycho-sociale begeleidingen	-Crisishulp aan Huis -Projecten deskundig in mobiele crisis hulpverlening - Thuisbegeleidings diensten - OOOOC's	Voorzieningen die zich richten tot volgende doelgroepen: autismespectrum stoornissen, sensorische handicap, mentale handicap, gedrags-en emotionele problematiek	Centra die volgende (type)module aanbieden: acute, kortdurende ambulante, probleemverkenning, diagnostiek en behandeling.		Intensieve, kortlopende ambulante begeleiding en training aan gezinnen (voor gezinnen die reeds in begeleiding zijn van een CIG)
d) crisisopvang	-Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning -Gezinsondersteunende pleegzorg	Kortdurende (crisis) opvang (16-17 jaar)	-Begeleidings tehuizen -OOOC's - Pleegzorg	Voorzieningen die zich richten tot volgende doelgroepen: autismespectrum stoornissen, sensorische handicap, mentale handicap, gedrags-en emotionele problematiek			Residentiële crisisopvang

9.2 Bijkomende middelen meldpunten crisisjeugdhulpverlening

	IJH-middelen	Middelen voorziening	Bijkomende middelen	Grootte netwerk
Antwerpen				
Crisisteam -18 Antwerpen	3,25 VTE 45%	3 VTE CAW 41%	1 VTE provincie 14%	Netw. Antwerpen 242 aangemelde MJ
Crisisteam -18 Kempen	1,75 VTE 54%	0,5 VTE CAW 15%	1 VTE provincie 31%	Netw. Kempen 55 aangemelde MJ
Brussel				
Crisisteam Brussel	3 VTE 55%	1,5 VTE 27%	1 VTE VGC 18%	Regio Brussel 107 aangemelde MJ
Limburg				
Crisispunt -18	2,5 VTE 100%	/	/	Provincie Limburg 55 aangemelde MJ
Vlaams-Brabant				
Crisismeldpunt Vlaams-Brabant	3 VTE 26%	8,5 VTE CAW 74%	/	Provincie VI-Br
Oost-Vlaanderen				
Deinze-Eeklo-Gent 13-17	1 VTE 100%	/	/	GA Gent 53 aangemelde MJ
Waas en Dender 13-17 Opstart voor 01/01/2009	1 VTE 100%	/	/	BA Sint-Niklaas en Dendermonde
Zuid-Oost-Vlaanderen 13-17	1 VTE 100%	/	/	BA Aalst en Oudenaarde 29 aangemelde MJ
HP 0-12	1 VTE	CKG voor alle opdrachten MP	/	Provincie O-VI 99 aangemelde MJ
West-Vlaanderen				
	3,5 VTE 64%	2 VTE (CAW) 36%	/	Provincie W-VI 41 aangemelde MJ

9.3 Schematisch overzicht per regio IJH

Bruin = in ontwikkeling

Blauw = andere middelen dan VI. Overheid

Groen = eigen middelen voorziening

Rood gevulde vakken = niet operationeel

Regio	Meldpunt	Interventie: Verz & Mog	Begeleiding: Verz & Mog	Opvang: Verz & Mog				
Antwerpen	Antwerpen	1CAW + 3VTE CAW +1 VTE prov. vanaf 1/12/2008 3,25 VTE VI.O	CAW CaH	9-20u	1 OOC 1 OOC De Matant CaH 2 OOC CaH De Matant Kortverblijf BJB 1 CGG	1~ 1~ 8/J 8/J 2~ 40/J 36/J 2 1	2 CKG 5 CKG 1 OOC 1 OOC 2 OOC 2 OOC 4 pleegzorg Kortverblijf BJB Kortverblijf VAPH	4 art17 10 1 art17 1 2 2 20 2 1
	Mechelen	1CAW + 1VTE prov. ⇒ Tot 30/11/2008 overgegaan naar Antwerpen	CAW	ambulant 9-20u	1 OOC CaH 1 CGG	2 40/J 1	OOOC -12j OOOC +12j 2 CKG 4 pleegzorg 5 BT BJB Kortverblijf VAPH	1 art17 1 art17 2 20 5 1
	Kempen	1CAW +0,50 VTE CAW + 1VTE prov. 1,25 VTE VI.O	CAW	9-17u mobiel 9-19u ambulant	1 OOC 1 CGG	1 1	1 OOC 1 CKG CAW +14j 4 pleegzorg 4 BT BJB Kortverblijf VAPH	1 art 17 1 art 17 2 20 4 1
Brussel	1 CKG 1 CAW + 1VTE VGC	1 CKG 1 CAW (+12j) TB BJB 1 VK	2 art17 2 2 art17	1 CKG 1 CAW (+12j) TBL BJB 1 VK 1 CIG 2 VAPH	2 art17 2 1 art17	1 CKG 1 OOC (+12j) BT BJB (+14j) 2 GOP (K&G) 3 Pleegzorg (BJB) 1 BT (BJB) 1 CAW (AWW) 3 VAPH 1 CIG	2 art17 1 art17 1 art17	

Limburg		2 CKG (-12j) beurtrol 2 CAW (+12j) beurtrol	CaH 1OOOC (3-17j) 1OOOC (3-17j) 1 k-dienst 2 k-dienst 3 CGG 1VAPH	1 art17~ 1~ 1 2 3 1~	CaH 1OOOC (3-17j) 1 OOOC (3-17j) 1 OOOC (12-17j) TBL 1 VAPH	40/J 1 art17~ 1 ~ 1 ~ 6/J 1J	3 CKG 1 OOOC (3-17j) 1 OOOC (3-17j) 1 OOOC (12-17j) 1 CKG (+13j) 2 CAW (+15j) 1 CAW (+16j) 1 CAW Pleegzorg 3 K-diensten (+12j) 1 K-dienst (-12j) 6 VAPH	6 art17 1 art17 1 1 1 3 1 3 1 7 1 6
	Vlaams-Brabant	Leuven	Provinciaal 1 CKG (-12j) 1 CAW (+12j)	CaH OOOC (7-18j) CAW	1 ~ 1	CAW OOOC (7-18j) CaH CAW	1 1~ 1 1	CKG OOOC (+12j) BJB 1 CAW (+16j) 3 Pleegzorg 2 BJB
	Halle-Vilvoorde		BZW BJB CaH	2 art. 17 (overdag) 1 (overdag)	BZW BJB VAPH CaH 1 Pleegzorg 3 CAW	1 art 17 1 art 17 1 1	CKG OOOC (6-18j) 3 VAPH CKG CAW 2 Pleegzorg	2 art 17 1 art 17 1 art 17 1 (overdag) 1 2

West-Vlaanderen	Brugge Oostende	Provinciaal CAW 1VTE CAW	CAW (0-18j) CAW (12-18j) CaH CKG (ook zie Westhoek, werkgebied modules)	1VTE 1 (12-19u) 9/jr. 2 Art. 17	OOOC(3-12j;12-18j M) CaH CaH 1 CAW CKG 2 Art. 17	2 Art17 ~ 1/jr 1 2	2 OOOC 2 CKG 1 CAW (16-18j) 1 CAW 1 Pleegzorg 1 BJB (J +14j) 1 BJB (M +12j) 1 BJB +16 j 1 CIG 1 De Takel (+12j) 1 MPI 1 MPI - 2,5-13j	2 art17 4 art17 1 1 2 1 art17 1 1 1 1 1 1 1
	Kortrijk Roeselare Tielt		3 CAW (+12j) CaH	4 (amb., overdag) 9/jr.	OOOC (+3j) Dagcentrum (6-18j) 1 CAW ~ Dagcentrum, (6-18 j) MPI CaH CaH	2art.17~ 1 + 1 5 1/jr	OOOC 1 CKG 1 CAW (+12j) 1 CAW 1 BJB (+10j) 1 BJB (0-18j) 1 BJB (+14 j) 1 Kortopvang (VAPH) MPI 1 CIG (M tot 16 j, J tot 14 j) 1 CIG	2 art17 1 art17 + 2 1 + 1 1 2 art17 2 Art. 17 1 Art. 17 1 Art. 17 5 1 Art. 17 + 1
	Westhoek		CAW (+12j) CaH	1 9/jr.	Dagcentrum (+6j) CaH CaH	1/jr	1 CKG (zie B-O; ook Veurne/Diksm) 3 BJB	

Oost-Vlaanderen	O-VL	1 CKG overdag beurtrol andere CKG's tijdens nacht	CaH CKG	1(enkel overdag) 1	CaH + TBL BJB CKG (subregio Dender) 1 VAPH	2 (verdelen met +12j) kantooruren 1 1	1 VAPH 1 VAPH 5 CKG 1 Psychiatrisch ziekenhuis	1 2 5 art17 1
	Eeklo	1 CAW (+12j)	CaH 2 BJB 1 CAW	Zie OVL 2 (in beurtrol) 1	CaH 1 BJB 1 BJB 1 CAW 1 VAPH 1 Psychiatrisch ziekenhuis 2 GGZ	Zie OVL 2 Art 17 1 1 1 1 1	1 OOC 1 BJB 1 CAW 1 VAPH 1 Psychiatrisch ziekenhuis 1 VAPH 1 Pleegzorg	1 Art 17 1 Art 17 1 2 1 1+ 1 1
	Deinze Gent							
	Oost Zuid Vlaanderen	1 CAW (+12j)	CaH 1 CAW	Zie OVL 0,5 VTE	1 OOC CaH 1 CAW 1 BJB	1 Art 17 Zie OVL 0,5 VTE 1 Art 17	1 CAW 1 BJB 1 BJB 1 BJB 1 Psychiatrisch ziekenhuis 1 VAPH 1 VAPH	1 1 art17(2 als brus) 1 1 1 1 2 1
	en Waas Dender	1 CAW (+12j)	CaH (+12j)	?	CaH 2 BJB	? 2	1 OOC 3 BJB 2 VAPH 1 VAPH 1 VAPH 1 Psychiatrisch ziekenh.	1 art17 3 2 1 2 1

9.4 Engagemeten van de CGG in IJH betreffende crisisjeugdhulpverlening

Algemene aandachtspunten:

Een aantal zaken van het proces van Integrale Jeugdhulp zitten vervat in de **kernopdracht** van de Centra Geestelijke Gezondheidszorg (CGG). De CGG willen dit ook opnemen en beschikken over de nodige expertise om deze opdrachten op te nemen. Deze worden tot nu toe uitgevoerd met het beschikbare personeel dat door de capaciteitsproblemen (zie hieronder) onder druk staat. Hierdoor bestaat er nu reeds een spanning tussen 'willen' en 'kunnen waarmaken'.

Daarnaast zijn er een aantal **bijkomende uitdagingen** in het proces IJH die ook binnen de competenties en opdracht van de CGG kunnen begrepen worden (vb. bijdrage inzake crishulp, aanleveren van diagnostiek). De CGG willen zich in principe hiertoe ook engageren. Om deze bijkomende opdrachten te kunnen opnemen zijn bijkomende middelen nodig.

De CGG-jeugdteams kennen, ondanks de recente inspanningen van de Vlaamse Gemeenschap, ernstige **capaciteitsproblemen** in de meeste regio's.

De CGG worden geconfronteerd met **twee beleidsontwikkelingen**. Enerzijds heb je in het beleidsveld gezondheidszorg de ontwikkeling van de **zorgcircuits** en anderzijds heb je de ontwikkeling van **Integrale Jeugdhulp**. Volgens het decreet op de geestelijke gezondheidszorg (dat o.m. de erkenning van de CGG regelt) moeten de CGG zich invoegen in de zorgcircuits. Een aantal partners binnen de zorgcircuits zijn niet gevat in het proces van IJH, m.n. kinder- en jeugdpsychiatrie, revalidatiecentra en zelfstandige kinderpsychiaters. Hoe de ontwikkeling van de zorgcircuits verder zal verlopen is nog erg onduidelijk. Het is een verhaal dat zich in dialoog tussen de federale overheid (FOD gezondheid en RIZIV) en de regionale overheden dient te ontwikkelen. Het is hierdoor ook heel onduidelijk hoe de CGG in de praktijk met dit spanningsveld moeten omgaan. Een structurele samenwerking tussen Vlaanderen en het federale niveau dringt zich op. *

De CGG zijn tot op heden steeds **rechtstreeks toegankelijk** geweest zonder tussenkomst van een toegangspoort of verplichte verwijzing. In de gezondheidszorg in België is (in tegenstelling tot Nederland) geen doorgedreven echelonnering. De CGG wensen hun volledige aanbod ook rechtstreeks toegankelijk te houden net zoals het aanbod van de andere partners in de gezondheidszorg.

* Noot: Ook in Nederland kenden de RIAGG's eenzelfde spagaat-positie. Daar werd uiteindelijk geopteerd om de RIAGG's te laten opgaan in de gefusioneerde GGZ-voorzieningen en niet op te nemen in de integratie van de jeugdzorg.

Engagemeten op basis van de doelstellingen verwoord in het beleidsplan IJH:

OD 14: IJH ontwikkelt in heel Vlaanderen intersectorale hulpprogramma's die hulp garanderen in crisissituaties.

De CGG zouden in overleg met de plaatselijke netwerken een aanbod bij crisissituaties kunnen ontwikkelen met daarbij:

- Consultfunctie naar meldpunt, interventie, begeleiding en opvang. Gezien de schaarste aan kinderpsychiaters zal deze functie voornamelijk door andere disciplines opgenomen worden.
- Crisisbegeleiding (kortdurende therapeutische crisisbegeleiding)

Over de randvoorwaarden dient echter verder nagedacht te worden. Deze bijkomende opdracht dient gepaard te gaan met bijkomende middelen.

OD 23: IJH streeft naar een maximale afstemming tussen de eigen acties en die van andere overheden en beleidsdomeinen.

- Door hun gevat zijn in de Zorgcircuits Geestelijke Gezondheidszorg willen de CGG bijdragen aan deze structurele samenwerking. De koepels van de CGG en de sectorale administraties zoeken naar kanalen voor overleg. Initiatieven op het niveau van kabinetten zijn echter gewenst.

9.5 Rol en participatie CLB en CGG

SAMENVATTEND

1. CGG

In het positioneringschema krijgen de CGG volgende plaats:

Dragend aanbod:

- Typemodules acute, kortdurende, ambulante probleemverkennde diagnostiek en behandeling.
- Ondersteunend aanbod
- Vorming en expertise ten behoeve van het MP
- (telefonisch) consult ten behoeve van CI
- (telefonisch) consult ten behoeve van CB

In het eerste evaluatierapport was het te vroeg om de rol van CGG te bespreken.

De effectieve rol van CGG blijkt ook nu nog beperkt:

- dragend aanbod in elk netwerk van regio Antwerpen
- structureel ondersteunend aanbod (consult) in regio's Limburg, Oost-Vlaanderen en Brussel
- ad hoc consult in regio West-Vlaanderen
- netwerken Vlaams-Brabant zijn nog in opbouw

2. CLB

De uitgangspunten van het engagement van CLB zijn in alle regio's in elk geval dat zij toeleider zijn. Daarnaast nemen, zij actief een ondersteunende rol op. Deze ondersteuning bestaat voornamelijk uit het realiseren van de draaischijffunctie tussen onderwijs en welzijnsvoorzieningen: het verder opvolgen van aangemelde jongeren, schoolondersteunende acties, re-integratie in het onderwijs.

De engagements naar netwerkoeverleg van IJH variëren van minder of meer actieve deelname aan praktijkoverleg of netwerkstuurgroepen CJ.

Enkel in regio Vlaams-Brabant staat CLB garant voor het geven van consult in verband met schoolgerelateerde problemen.

REGIONALE INFORMATIE

1. CGG

Vul per netwerk kort de drie opgesomde velden aan:

- Naam ingezette module
- Naam CGG
- Aantal keer ingezet

REGIO ANTWERPEN		
Netwerk Antwerpen		
Naam ingezette module	Naam CGG	Aantal keer ingezet
Acute kortdurende behandeling	CGG Andante	3
Netwerk Kempen		
Naam ingezette module	Naam CGG	Aantal keer ingezet
Crisisbegeleiding	CGG Kempen	0
Netwerk Mechelen		
Naam ingezette module	Naam CGG	Aantal keer ingezet
Korte diagnostiek en behandeling	De Pont	0
REGIO BRUSSEL		
Netwerk Brussel		
Naam ingezette module	Naam CGG	Aantal keer ingezet
In Brussel wordt er door het CGGZ Brussel geen enkele module ingezet in het hulpprogramma crisis.		
Er werd van 16/04/2008 tot en met 22/01/2009 geen enkele keer een beroep gedaan op het ondersteunend aanbod van het CGGZ Brussel.		
REGIO LIMBURG		
Netwerk Limburg		
Naam ingezette module	Naam CGG	Aantal keer ingezet
Alle Limburgse CGG zijn in overleg met het meldpunt en de kinderpsychiatrische diensten tot volgend samenwerkingskader gekomen: <i>In eerste instantie gebeurt consult n.a.v. situaties waar zich een ernstige psychiatrische problematiek voordoet door de K-diensten, want zij participeren mee met aanbod in het CJ-netwerk (oa met spoedconsultaties) en zijn 24u op 24u bereikbaar. In tweede instantie verzekeren de 3 CGG-diensten afwisselend een spoedaanbod van 3 consultaties x per maand. Dit gaat om een ambulante consultatie tijdens de kantooruren volgens het werkgebied van ieder CGG. De verantwoordelijkheid om zo'n aanbod in te zetten, ligt bij het meldpunt. De inschatting van de nood gebeurt i.s.m. crisisinterventie.</i> Dit samenwerkingskader dient zich nog concreet te vertalen in zichtbaar gemaakte engagement in de databank Crisisjeugdhulp.		
1. VGGZ 2. DAGG 3. CGG/LITP		
REGIO OOST-VLAANDEREN		
Hulpprogramma CJ 13-17 Deinze-Eeklo-Gent		
Naam ingezette module	Naam CGG	Aantal keer ingezet
Ambulante crisisevaluatie binnen de 8 dagen, voor kinderen en jongeren met acute ernstige psychische en/of psychiatrische problematiek	RCCG Gent	Recent aanbod, nog niet ingezet
Hulpprogramma CJ 13-17 Waas en Dender		
Naam ingezette module	Naam CGG	Aantal keer ingezet
Concreet gaat het om consultfunctie/intervisiefunctie voor hulpverleners. De tijdstippen voor deze consulten vallen voor ons samen met de tijd die wij vrij maken voor telefonische screening. Dit betekent NIET dat die momenten	GGZ Waas en Dender	Inzet vanaf 01/01/2009

vrijgehouden zijn afspraken met cliënten in crisis. Op deze momenten is er een therapeut telefonisch beschikbaar om samen met de hulpverlener van het crisisnetwerk te bekijken/overleggen wat de volgende nodige stappen zijn i.f.v. de cliënt in crisis.		
Telefonisch advies in te winnen mbt cliënteel dat tot onze doelgroep als CGG behoort. Kan tijdens de openingsuren van de dienst (zie website: per vestiging kunnen de uren verschillen).	CGG De Drie Stromen	Inzet vanaf 01/01/2009
Hulpprogramma CJ 0-12 Oost-Vlaanderen		
Naam ingezette module	Naam CGG	Aantal keer ingezet
CGG is als toeleider quasi afwezig. Crisisen binnen begeleidingen lopend in een CGG situeren zich meer naar gezondheidszorg. Er is op dit ogenblik geen grote nood vanuit crisisnetwerk aan consultfunctie maar het kan anderzijds wel een meerwaarde of veiligheid betekenen voor het netwerk gezien het huidige acute tekort aan plaatsen binnen de (kinder)psychiatrie. Er is zeker bereidheid om een consultfunctie uit te bouwen ten behoeve van het CJ, er worden nog verdere afspraken gemaakt.		
REGIO WEST-VLAANDEREN		
Netwerk West-Vlaanderen		
<p>Geen enkel CGG zet in in het dragend aanbod van het hulpprogramma. Zie ons dossier van 21.12.2007. Ze zijn niet bereid om structureel in te zetten zonder dat er daar 'iets' tegenover staat. De CGG's willen liefst de autonomie van de dienst behouden over het al dan niet opnemen van crisisbegeleiding. Ze illustreren hun standpunt in bijlage 5 van het dossier.</p> <p>De CGG's engageren zich niet structureel als consultpartner. Ze geven ad hoc advies m.b.t. thema's gelinkt aan geestelijke gezondheidszorg en bieden telefonische ondersteuning m.b.t. individuele cliënten. Naargelang hun mogelijkheden kunnen de CGG's door de partners van het hulpprogramma worden aangesproken. Sommige CGG's hebben een telefonische bejegening en willen dit inzetten, als op dat moment de werkdruk dit toelaat, om de wachttijd op een zinvolle manier te overbruggen, indien vervolghulp is aangewezen en CGG-hulp is geïndiceerd. Helaas is dit aanbod in zijn geheel niet structureel en is het onvoorspelbaar wanneer een CGG kan worden aangesproken. Daarnaast biedt Middelpunt, CGG Preventie Alcohol en drugs West-Vlaanderen vorming op maat rond het omgaan met alcohol en druggebruik in de voorziening. Het project Zelfmoordpreventie Vlaanderen biedt vorming op maat rond het omgaan met zelfmoord. Op deze vormingen kan beroep worden gedaan vanuit het hulpprogramma als daar een nood zou aan zijn. Voor deze vorming moet worden betaald.</p>		
Naam ingezette module	Naam CGG	Aantal keer ingezet
Ad hoc advies m.b.t. thema's gelinkt aan de geestelijke gezondheidszorg + telefonische ondersteuning m.b.t. individuele cliënten. Naargelang hun mogelijkheden kunnen de CGG's door de partners van het hulprogramma worden aangesproken. Vrijblijvend aanbod!	alle	0
Vorming rond omgaan met alcohol- en druggebruik in de voorziening: betalend!	Middelpunt, CGG Preventie alcohol en drugs West-Vlaanderen	0
Vorming op maat voor de partners van het hulpprogramma rond omgaan met zelfmoord: betalend!	Project Zelfmoordpreventie Vlaanderen	

2. CLB

Vul elke vraag in het schema beknopt in.

Wat zijn de uitgangspunten van het engagement van CLB?	
Antwerpen	Partners in CJ Samenwerking tussen meldpunt, crisismedewerkers en CLB Voor de volledige provincie (zie bijgevoegd protocol)
Brussel	De CLB's al toeleider
Limburg	Centra voor leerlingenbegeleiding behoren nog steeds tot de grote toeleiders voor het meldpunt; vaak ook omwille van crisissituaties in een schoolse context. Tijdens de toeleiding nemen ze in samenwerking met het meldpunt een ondersteunende rol op, wat ook wordt gevraagd van alle andere aanmelders-hulpverleners.
Oost-Vlaanderen	Geen specifieke engagementen. Het CLB neemt zijn rol als zij worden betrokken zijn, zeker op. Kent het probleem niet altijd in zijn draaischijffunctie erkend te worden. Zo gaan ouders, leerkrachten, politie, ... dikwijls zelf rechtstreeks aanmelden en geen beroep doen op het CLB. De rol van toeleider in functie van het CJ is zeker bestemd voor het CLB maar dit moet blijvende herhaald te worden. Het CLB neemt zijn rol als zij betrokken zijn, zeker op. Het lijkt dat bij aanmelding vanuit het CLB eerder begeleidingen gevraagd worden (waar anders vanuit school of politie in eenzelfde casus eerder naar opvang zou gevraagd worden)
West-Vlaanderen	De CLB's engageren zich, om op vraag van het meldpunt, een ondersteunende rol op te nemen vanuit hun draaischijffunctie tussen de school en welzijn en gezondheid. Ze kunnen in die zin ondersteunende acties nemen in functie van het schools functioneren en het blijvend garanderen van het leerrecht van kinderen en jongeren. Dit engagement geldt voor alle CLB's in West-Vlaanderen. Alle directies engageren zich om hun CLB en ook de scholen waarmee hun CLB samenwerkt te informeren m.b.t. het hulpprogramma. Het regioteam voorziet hen van de nodige tools (werkttekst) om dit te doen. *Er is daar op een groot CLB overleg opnieuw een principiële discussie over geweest. Niet alle CLB's kunnen volgen dat ook leerkrachten kunnen aan melden aan het hulpprogramma. Het debat is volop gaande en op 11/02 formuleren de CLB's een duidelijk standpunt. Wordt opgevolgd. Hoe deze engagementen concreet gestalte zullen krijgen zullen we nog moeten ondervinden in de samenwerking vanuit individuele dossiers. We evalueren na 6 maanden.
Wat is de inhoud van het CLB-aanbod in het hulpprogramma?	
Antwerpen	CLB medewerker is zowel verwijzer als opvolger. Zij bieden ook de mogelijkheid aan om de situatie verder op te volgen, indien de oorspronkelijke verwijzer geen professionele hulpverlener was.
Brussel	<u>De doorverwijzing naar het hulpprogramma en de rol van de CLB-medewerker:</u> De doorverwijzing gebeurt na uitputting van het voortraject, wanneer er dus geen oplossing kan worden gevonden. De toeleider heeft de opdracht om de hulpvraag te expliciteren, dus om het probleem te kaderen en relevante informatie te verstrekken aan het meldpunt.

	<p><u>Continuïteit en opvolging:</u> Het CLB zal binnen zijn opdrachten de cliënt blijven opvolgen en als draaischijf fungeren tussen onderwijs om welzijnsvoorzieningen. Het CLB zal instaan voor de 'reïntegratie' van de cliënt (leerling) in de school en zijn schoolondersteunende opdracht waarnemen.</p> <p><u>De betrokkenheid:</u> Overleg tussen de betrokken personen / diensten is hier heel belangrijk (geven en ontvangen van relevante feedback). Er wordt gestreefd naar gezamenlijke afspraken betreffende de aanpak van de crisissituatie (wie, wat, wanneer, terugkoppeling, ..enz.).</p> <p><u>De contactpersoon:</u> Opmerking: de eerste verwijzer is niet per definitie de contactpersoon voor het hele traject. In eerste fase: de verwijzer. Daarna de ankerfiguur of de beheerder van het dossier. In bepaalde omstandigheden: de directeur van het CLB.</p> <p><u>Instemming van de cliënt</u> We verwijzen hierbij naar de vigerende regelgeving (decreet CLB, decreet rechtspositie minderjarigen,...)De leeftijd van de cliënt speelt dus een rol maar ook de ernst van de situatie ('noodtoestand'). Het zal geval per geval moeten worden bekeken.</p> <p><u>De verantwoordelijkheid in crisissituaties?</u> O.i. is hier sprake van gedeelde verantwoordelijkheid, elkeen op zijn terrein, binnen zijn bevoegdheden. Naargelang de fases situeren we de verantwoordelijkheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> o de verwijzing: het CLB (als toeleider) o het hulpprogramma: het crisisnetwerk Brussel o na afsluiten programma: het CLB (draaischijf, schoolondersteuning). <p><u>De bereikbaarheid en beschikbaarheid</u> Openingsuren CLB: in principe elke medewerker Noodgevallen, buiten openingsuren: directie CLB (GSM) of andere persoon bij delegatie.</p> <p><u>Het omgaan met cliëntinformatie</u> Overeenkomstig de deontologische code van de CLB's. De personeelsleden zijn gebonden door het beroepsgeheim.</p> <p><u>De rol van de toeleider in de vervolghulp</u> Interventies moeten worden gekaderd binnen de opdrachten van het CLB. We moeten hier ook rekening houden met de gevraagde deskundigheid (al / niet voldoende aanwezig,..), de noodwendigheden.</p> <p><u>Welke kosten bij verwijzing naar het meldpunt en andere opdrachten (wie draagt deze kosten?)</u> De dienstverlening van het CLB is in principe gratis. De 'gemaakte' kosten kunnen worden geput uit de werkingsmiddelen (verplaatsingskosten, ...)</p> <p><u>Afspraken over mobiliteit / vervoer</u> In principe situeren we de verantwoordelijkheid bij de toeleider maar er zijn veel vragen bij de 'juridische' consequenties (verzekering,..). Een procedure met het crisisnetwerk zou ter zake moeten worden opgesteld (noodzakelijke voorwaarde). Laatste 'redmiddel': politie brengt cliënt naar crisisnetwerk.</p> <p><u>Politie als toeleider</u> Indien de politie toeleider is, is het CLB bereid om de taak van toeleider verder op te nemen, gegeven de beperkte rol die de politie kan en mag vervullen. Op deze manier kan er continuïteit en opvolging gegarandeerd worden.</p>
Limburg	CLB'ers willen de minderjarige ondersteunen in de terugkeer naar school indien de minderjarige in crisisopvang is geweest.
Oost-Vlaanderen	Conform reguliere werking
West-Vlaanderen	Mogelijke acties zijn het informeren van de school, bemiddelen met de school, opvolgen na de crisis (in het kader van vervolghulp of overbruggingshulp) en indien wenselijk het kortdurend begeleiden van de

	<p>leerling, gericht op het schools functioneren. Daarnaast kan het CLB, indien dit nodig mocht blijken, ook schoolondersteunende activiteiten ontplooiën in functie van het omgaan van de school met een ernstige crisis.</p> <p>Er is de afspraak dat als een leerkracht aanmeldt, dat de leerkracht de dag zelf of de eerstvolgende werkdag het CLB informeert over de aanmelding aan het meldpunt.</p>
Welk engagement neemt het CLB naar het netwerkoverleg?	
Antwerpen	Actieve deelname aan netwerkstuurgroep en gemandateerde kerngroep
Brussel	Het CLB is lid van de netwerkstuurgroep Crisis. Het CLB verontschuldigt zich vaak voor deze vergaderingen.
Limburg	-deelname aan de netwerkstuurgroep (in praktijk vaak afwezig)
Oost-Vlaanderen	CLB neemt een vertegenwoordiging op in zo goed als alle praktijkoverleggen van de 4 hulpprogramma's. Het CLB neemt –tot op heden- niet deel aan de provinciale netwerkstuurgroep crisisjeugdhulp Oost-Vlaanderen.
West-Vlaanderen	Het CLB is vertegenwoordigd in de netwerkstuurgroep Crisis. De vertegenwoordiger koppelt de gemaakte afspraken telkens terug op het West-Vlaams CLB-overleg.
Neemt het CLB een rol op naar consult/ vorming?	
Brussel	Tot op heden neemt het CLB geen rol op in consult/vorming.
Limburg	neen
Vlaams-Brabant	CLB staat garant voor het geven van consult ivm schoolgerelateerde problemen.
Oost-Vlaanderen	Conform reguliere werking
West-Vlaanderen	Neen.

9.6 Inzet artikel 17 per hulpprogramma + bezettingsgraad

Soort voorziening	Module	Aantal plaatsen art 17	Bezettingsgraad
REGIO ANTWERPEN			
Netwerk Antwerpen			
OOC De Grote Robijn	crisisopvang	1	17,9%
OOC De Grote Robijn	crisisbegeleiding	1	0%
CKG Dennenhuis	crisisopvang	2	7,3%
CKG De Kleine Vos	crisisopvang	2	5,1%
Netwerk Kempen			
CKG Lentekind	crisisopvang	1	16,5%
OOC 't Kruispunt	crisisopvang	1	43,2%
OOC 't Kruispunt	crisisbegeleiding	1	25,76%
REGIO BRUSSEL			
Netwerk Brussel			
CKG	Crisisinterventie	2	
CKG	Crisisbegeleiding	2	
CKG	Crisisopvang	2	
Thuisbegeleidingsdienst	Crisisinterventie	2	
Thuisbegeleidingsdienst	Crisisbegeleiding	1	
OOC	Crisisopvang	1	0
Begeleidingstehuis	Crisisopvang	1	2
REGIO LIMBURG			
Netwerk Limburg			
OOC Elkeen	crisisinterventie crisisbegeleiding crisisopvang	= 3 modules samen vormen 1 capaciteit	23%
CKG De Hummeltjes	crisisopvang	2	1%
CKG Molenberg	crisisopvang	3	10,5%
CKG De Stap	crisisopvang	1	9,78%
REGIO VLAAMS-BRABANT			
Netwerk Leuven			
CKG	Opvang	2	(nog niet opgestart)
AJW	Opvang	1	(nog niet opgestart)
Netwerk Halle - Vilvoorde			
BZW (AJW)	Interventie	2	(nog niet opgestart)
BZW (AJW)	Begeleiding	1	(nog niet opgestart)
VAPH	Begeleiding	1	(nog niet opgestart)
3 VAPH (beurtrol)	Opvang	1	(nog niet opgestart)
REGIO OOST-VLAANDEREN			
Netwerk Deinze-Eeklo-Gent			
OOC Luein	Crisisopvang	1	10,3 %
Blij Leven	Crisisopvang	1	11,4 %
Dagcentra Meetjesland	Crisisbegeleiding	1	41 %
Netwerk Zuid-Oost-Vlaanderen			
Ter Muren	Crisisopvang	1	27,7 %
OOC Zonnelied	Crisisbegeleiding	1	20,2 %
DC De Marbol	Crisisbegeleiding	1	16,6 %
Netwerk Oost-Vlaanderen 0-12j			
CKG Sloeberhof	Crisisopvang	1	3,3 %
CKG Kinderkasteeltjen	Crisisopvang	1	17,9 %
CKG Den Boomgaard	Crisisopvang	1	19 %
CKG Koningin Fabiola	Crisisopvang	1	9,7 %
CKG Zonneheuvel	Crisisopvang	1	16,8 %
REGIO WEST-VLAANDEREN			
CKG Kapoentje	Crisisinterventie	2	0%
CKG Kapoentje	Crisisbegeleiding	2	25%
Dagcentrum Den Akker	Crisisbegeleiding	1	100%
CKG Kapoentje	Crisisopvang	2	53%

CKG Sint-Clara	Crisisopvang	2	3%
CKG Don Bosco	Crisisopvang	1	0%
OOC De Zandberg	Crisisbegeleiding	2	66%
OOC De Zandberg	Crisisopvang		2 × 14 dagen
OOC De Wijzer	Crisisbegeleiding	2	5%
OOC De Wijzer	Crisisopvang		1 × 6 dagen
Visserstehuis De Bolle	Crisisopvang	1	53%
West-Vlaamse Jeugdzorg vzw	Crisisopvang	2	21%
Vzw. Onze Kinderen	Crisisopvang	2	5%
Oranjehuis	Crisisopvang	1	46%
De Zonnebloem	Crisisopvang	1	6%
CIG Ter Leye	Crisisopvang	1	46%
Vzw. Het Anker	Crisisopvang	1	0%

9.7 Nota m.b.t. incentive hulpprogramma crisis West-Vlaanderen

Betreft: de koppeling tussen de incentive voor inzet in hulpprogramma crisis en het wegvallen van de cliëntbijdrage (Zie Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van bijkomende vergoeding voor interventie, begeleiding en opvang in de hulpprogramma's crisis d.d. 10 juli 2008)

Voor de **CAW's** heeft deze koppeling een groot effect. In plaats van een incentive komt dit neer op een **inkomstenderving**. Alle CAW's in regio West-Vlaanderen hebben dit verlies aangekaart op het Steunpunt AWW en dringen aan op een oplossing van de sectorale administratie.

Ook bij **CIG's** speelt het probleem van inkomstenderving. We onderscheiden twee situaties:

- ✓ moeders met *onzeker verblijfsstatuut* met 1 kind en die 14 dagen blijven. Dit deed zich recent voor bij CIG Ter Leye. De reële kost voor de opvang was 245 euro, het CIG zal 100 euro krijgen!
- ✓ Moeders met meer dan 1 kind én wanneer de cliëntbijdrage slechts per cliëntsysteem wordt betaald.

Bij navraag bij de voorzieningen die hebben ingezet, zien we toch hoe de vertaling ervan verschillend is van voorziening naar voorziening. Daarom volgt hieronder nog meer in detail de concrete impact voor organisatie die hebben ingezet of willen inzetten in het hulpprogramma.

1. Centra Algemeen Welzijnswerk

- ✓ **CAW De Viersprong, crisisopvangcentrum, en CAW Piramide, werking de Link**
Beide CAW's zijn bereid om in te zetten in het hulpprogramma crisis en zijn van bij de start heel nauw betrokken bij het uitbouwen van het hulpprogramma crisis in West-Vlaanderen. De koppeling van de incentive aan het wegvallen van de cliëntbijdrage dwingt hen om zich terug te trekken uit het hulpprogramma.

	Cliëntbijdrage bij een residentieel verblijf van 7 dagen	Vergoeding in het hulpprogramma crisisopvang
CAW De Viersprong	<ul style="list-style-type: none"> ✓ + 12 j: 23,09 euro per dag × 7 dagen= 161,63 euro ✓ - 12j: 14,20 euro per dag × 7 dagen= 99,4 euro 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ + 12 j: 100 euro voor crisisopvang: inkomstenderving van 61,63 euro ✓ Opgelet: als de crisisopvang wordt verlengd met 7 dagen wordt het inkomstenverlies voor de CAW's (61,63 + 161,63)= 223,26 euro ✓ - 12 j: 100 euro voor crisisopvang ✓ Als de crisisopvang wordt verlengd met 7 dagen: inkomstenverlies van 99,4 euro
CAW Piramide	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 23,09 euro per dag × 7 dagen= 161,63 euro ✓ Momenteel is er een lokale afspraak dat deze kost gedragen wordt door het CBJ. Dit valt weg door 	100 euro voor crisisopvang Idem als hierboven!

	de opstart van het hulpprogramma.	
--	-----------------------------------	--

✓ **CAW Middenkust**

Bij hen doet zich dit probleem niet zo prangend voor. Ze hebben er namelijk voor gekozen om, via de vrouwenopvang, twee kamers die altijd leeg staan in de voorziening, open te stellen voor crisis. Zij houden dus niet structureel een bed vrij binnen hun bestaande capaciteit, maar nemen deze opdracht er gewoon bij, bovenop de reguliere werking! Hier stellen we een zeer grote goodwill van het betrokken CAW vast.

✓ **CAW Midden-West-Vlaanderen**

Zij zetten het bestaande crisisnetwerk Roeselare-Izegem-Tielt in het hulpprogramma in en zij doen daar de coördinatie van. Minderjarige worden er opgevangen in crisisopvanggezinnen; moeders met kinderen kunnen terecht in het vluchthuis. Ze bieden echter slechts opvang voor **maximum 3 nachten (met weekend erbij 5 nachten)**. Daardoor is de inkomstenderving voor hen niet van toepassing. Met dien verstande dat de 100 euro voor crisisopvang volledig wordt uitbetaald, ook al duurt de opvang geen 7 dagen!

Vanaf het moment dat de opvang langer duurt dan 5 nachten is er wel inkomstenderving. Dan komen ze in dezelfde problemen als CAW De Viersprong en CAW Piramide. De cliëntbijdrage die normaal wordt geïnd is dezelfde als bij de vorige CAW's: 23,09 euro voor + 12 jarige en 14,20 euro voor - 12 jarige. Deze bedragen zijn voorgesteld door Steunpunt AWW.

Voor inzet van het vrouwenopvangcentrum gaan ze er wel van uit dat de incentive wordt uitbetaald per individuele (minderjarige) cliënt en niet per cliëntstelsel. Anders is het ook hier een inkomstenderving!

2. Centra Integrale Gezinszorg

De berekening is vrij ingewikkeld omdat we verschillende soorten scenario's moeten onderscheiden.

	Cliëntbijdrage bij een residentieel verblijf van 7 dagen	Vergoeding in het hulpprogramma voor crisisopvang
CIG Ter Leye (verzekerd aanbod, via Art. 17: 1 plaats telt voor 2)	<p>✓ Moeder: 9,43 euro per dag × 7 dagen= 66,01 euro</p> <p>✓ Eerste kind: 4,71 euro per dag × 7 dagen= 32,97 euro Dus: Concreet: 66,01 + 32,97</p>	<p>✓ Er is geen incentive voor de moeder in het hulpprogramma enkel voor de minderjarige! Voor de moeder moet het CIG dan wel de cliëntbijdrage vragen. Dit maakt het zeer complex. In realiteit komt het er meestal op neer dat ze deze cliëntbijdrage verliezen. <i>Zie uitleg onder de tabel.*</i></p> <p>✓ 100 euro voor crisisopvang: dit dekt de kost voor 1 week opvang moeder + 1</p>

	<p>= 98,98 euro voor 7 dagen opvang moeder + 1 kind</p> <p>✓ Tweede en volgende kind: 3,15 euro per dag × 7 dagen = 22,05 euro</p> <p>✓ Concreet: 66,01 + 32,97 + 22,05 = 121,03 euro voor 7 dagen opvang moeder + 2 kinderen</p> <p>✓ Als het maandinkomen hoger is dan 943,17 euro wordt de bijdrage verhoogd. Dit wordt berekend via volgende berekening:</p> <p><u>basisbedrag</u> x <u>inkomen</u> €943,17</p> <p>✓ Dit bedrag wordt geïndexeerd.</p> <p>✓ Daarnaast zijn er nog kosten voor verplaatsing (naar OCMW “ergens” in België, naar plaats waar crisisbegeleiding geboden wordt, ...) , verzorgingsproducten, eventueel dringende medische kosten (arts, medicatie). Dit zijn in principe kosten die ten laste zijn van de moeder en bij reguliere opvang altijd wel betaald geraken, maar bij crisisopvang is dit niet evident, zeker niet bij personen met een onzeker verblijfsstatuut!</p>	<p>kind. Als CIG de cliëntbijdrage van de moeder niet kan innen dan doen ze toch nog geen inkomstenverlies. Als dezelfde moeder twee weken blijft (98,98 euro × 2 = 197,96 euro, dit is 97,96 inkomstenverlies)</p> <p>✓ Voor moeder met 2 of meer kinderen is de incentive van 100 euro onvoldoende voor 1 week opvang, zeker in de redenering dat de incentive wordt uitbetaald per cliëntstelsel zoals Koen Devroey liet weten!</p>
CIG Ten Anker	Idem, maar hun aanbod is slechts het mogelijk aanbod	

* De cliëntbijdrage voor de moeder kan als volgt geïnd worden:

- ✓ betaling door de moeder zelf
- ✓ aanvragen bij het bevoegd OCMW. Dit is het OCMW van de gemeente waar de betrokkene op het ogenblik van zijn opname voor zijn hoofdverblijf ingeschreven was in het bevolkingsregister, vreemdelingenregister of wachtregister. Dit is niet altijd duidelijk en vraagt

soms wat tijd om uit te klaren, maar is niet steeds mogelijk bij crisisopvang wegens de beperkte tijdsduur.

- ✓ Als de moeder een vervangingsinkomen heeft, wordt haar gevraagd een volmacht te tekenen waardoor het vervangingsinkomen (werkloosheid, ZIV,...) toekomt in de instelling en na aftrek van de bijdrage doorgestort wordt naar de moeder.

Dit zijn systemen die bij crisisopvang moeilijk werkbaar zijn. De CIG's signaleren dat het toekennen van een incentive ook voor de opvang van de moeder de problemen helemaal oplost. Als dit niet kan vragen de CIG's een duidelijk antwoord op volgende vragen

- ✓ Mag een CIG, gezien het besluit van de Vlaamse regering, een cliëntbijdrage vragen aan de moeder?
- ✓ De incentive van 100 euro voor crisisopvang: wordt deze uitbetaald per kind of per cliëntstelsel, zoals een mail van Koen Devroey liet verstaan.

**Voor verslag,
Eveline Popelier
Stafmedewerker Integrale Jeugdhulp West-Vlaanderen**